

Hrvatska javnobilježnička komora

NOTARSKA
ZBORNICA
SLOVENIJE

REPUBLIKA HRVATSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

Projekt „CISUR – Krepitev pravosodnega sodelovanja pri implementaciji Uredbe o dedovanju na Hrvaškem in v Sloveniji“, *CISUR – Enhancing Judicial Cooperation on the Implementation of the Succession Regulation in Croatia and Slovenia*

Koordinator: Hrvatski pravni center (HR). Partnerji: Mirovni inštitut (SI), Ministrstvo za pravosodje Republike Hrvatske (HR), Hrvatska notarska zbornica (HR) in Notarska zbornica Slovenije (SI). Sodelovanje: Vrhovno sodišče Republike Hrvatske (HR).

Sladana Aras Kramar in Katarina Vučko

PREGLED OBSTOJEČEGA REGULATIVNEGA IN INSTITUCIONALNEGA OKVIRJA ZA UPORABO UREDBE O DEDOVANJU – V SLOVENIJI IN NA HRVAŠKEM

april 2019.

Ta projekt sofinancira Program za pravosodje Evropske Unije (2014-2020), Hrvatski pravni centar, Mirovni inštitut, Ministrstvo za pravosodje Republike Hrvatske in Hrvatska notarska zbornica.
Za vsebino tega dokumenta je izključno odgovoren Hrvatski pravni centar.

Copyright © 2019
Slađana Aras Kramar, Katarina Vučko

Kazalo vsebine

I. UVOD	5
II. UREDBA (EU) ŠT. 650/2012 O DEDOVANJU	7
A. PODROČJE UPORABE	7
1. Materialno področje uporabe.....	7
2. Teritorialno področje uporabe	8
3. Časovna veljavnost.....	8
B. PRISTOJNOST	9
1. Splošna pristojnost	9
2. Dogovor o izbiri sodišča (prorogacija pristojnosti).....	10
3. Subsidiarna pristojnost	12
4. Forum necessitatis	12
5. Ostala pravila.....	13
5.1. Omejitev postopka.....	13
5.2. Sprejem ali odpoved dediščini, volilu ali nujnemu deležu	13
5.3. Začetek postopka	13
5.4. Preizkus pristojnosti	14
5.5. Preizkus dopustnosti.....	14
5.6. Litispendenca.....	14
5.7. Sorodne pravde.....	15
5.8. Začasni ukrepi, vključno z ukrepi zavarovanja	15
C. PRAVO, KI SE UPORABLJA.....	15
1. Načelo enotnosti zapuščine	15
2. Področje uporabe prava, ki se uporablja.....	16
3. Splošno pravilo in možnost odstopanja od splošnega pravila	17
4. Izbira prava.....	18
5. Posebna kolizijska pravila	19
5.1. Razpolaganje za primer smrti	19
5.2. Veljavnost glede oblike izjave o sprejemu dediščine ali odpovedi dediščini.....	20
5.3. Posebna pravila o omejitvah, ki se nanašajo na dedovanje določenega premoženja ali nanj vplivajo.....	20
5.4. Prilagoditev stvarnih pravic.....	20
5.5. Komorienti.....	21
5.6. Zapuščina brez dediča	21
5.7. Zavračanje (renvoi)	21
5.8. Javni red	21
5.9. Države z več kot enim pravnim sistemom.....	21
D. PRIZNAVANJE IN IZVRŠEVANJE ODLOČB O DEDOVANJU.....	22
1. Priznavanje odločb o dedovanju.....	22

2.	"Sodišče" v smislu člena 3 odstavka 2 Uredbe o dedovanju in notarji.....	22
3.	Država članica izvora	23
4.	Država članica izvršitve	23
5.	Razlogi za nepriznanje odločbe o dedovanju	24
6.	Prekinitev postopka za priznanje odločbe o dedovanju.....	26
7.	Postopek za razglasitev izvršljivosti odločbe o dedovanju.....	26
8.	Krajevna pristojnost sodišč.....	27
9.	Zahteva za razglasitev izvršljivosti odločbe o dedovanju	27
10.	Odločba o zahtevi za razglasitev izvršljivosti odločbe o dedovanju	28
11.	Pritožba zoper odločbo o zahtevi za razglasitev izvršljivosti odločbe o dedovanju.....	29
12.	Prekinitev postopka za izvršitev odločbe o dedovanju.....	31
13.	Začasni ukrepi in ukrepi zavarovanja.....	31
14.	Stroški postopka in brezplačna pravna pomoč	31
E.	SPREJEMANJE IN IZVRŠEVANJE JAVNIH LISTIN IN SODNIH PORAVNAV V ZAPUŠČINSKIH ZADEVAH.....	32
1.	Sprejemanje javnih listin v zapuščinskih zadevah	32
2.	Javna listina v zapuščinskih zadevah	32
3.	Dokazna moč javne listine v dednih zadevah.....	32
4.	Izpodbijanje verodostojnosti javne listine na področju zapuščinskih zadev	33
5.	Izpodbijanje pravnih aktov ali pravnih razmerij, ki so vzpostavljeni z javno listino v zapuščinskih zadevah	34
6.	Razglasitev izvršljivosti javne listine v zapuščinskih zadevah.....	34
7.	Sodna poravnava v zapuščinskih zadevah.....	35
8.	Razglasitev izvršljivosti sodne poravnave v zapuščinskih zadevah.....	35
9.	Nezdružljivost javnih listin, sodnih poravnav in odločb o dedovanju.....	36
F.	EVROPSKO POTRDILO O DEDOVANJU	36
1.	Vzpostavitev in namen evropskega potrdila o dedovanju	36
2.	Pristojni organ	37
3.	Zahteva za Potrdilo.....	38
4.	Postopek in izdaja Potrdila	39
5.	Vsebina Potrdila	41
6.	Učinki Potrdila	42
7.	Overjena kopija Potrdila.....	43
8.	Popravek, sprememba ali preklic Potrdila.....	44
9.	Pravna sredstva zoper odločbo organa izdaje Potrdila	46
10.	Začasna odložitev učinkov Potrdila.....	47
11.	Sodelovanje in izmenjava podatkov	48
III.	Literatura	48

PREGLED OBSTOJEČEGA REGULATIVNEGA IN INSTITUCIONALNEGA OKVIRJA ZA UPORABO UREDBE O DEDOVANJU – V SLOVENIJI IN NA HRVAŠKEM

I. UVOD

Uredba št. 650/2012 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju odločb in sprejemljivosti in izvrševanju javnih listin v dednih zadevah ter uvedbi evropskega potrdila o dedovanju¹ (v nadaljnjem besedilu: Uredba št. 650/2012 o dedovanju; Uredba) je bila sprejeta 4. julija 2012. Pred njenim sprejetjem so potekale dolgotrajne aktivnosti in razprave v Evropski uniji (EU). Zamisel o širšem sprejetju in ratifikaciji Haaških instrumentov med državami članicami se ni izkazala za uspešno (g. Inštitut Maxa Plancka za primerjalno in mednarodno zasebno pravo 2010: 7; Ivanc, Kraljić 2016: 249-250; Aras Kramar 2018: 186.).² Že leta 1998 je bilo v okviru „Dunajskega akcijskega načrta“³ kot prednostna naloga določeno sprejetje evropskega instrumenta na področju dedovanja. Nato je sledil „Haški program: krepitev svobode, varnosti in pravice v Evropski uniji“ iz leta 2004,⁴ ki je prav tako poudaril potrebo po sprejetju evropskega instrumenta, ki bi urejal vprašanja prava, ki se uporablja na področju dedovanja, pristojnosti, medsebojnega priznavanja in izvrševanja odločb o dedovanju ter oblikovanja evropskega potrdila o dedovanju. S „Stockholmskim programom – odprta in varna Evropa, ki služi svojim državljanom in jih varuje“ iz leta 2009⁵ je narejen en korak naprej, med drugim s širjenjem predloga ter načela vzajemnega priznavanja odločb o dedovanju in oporok, ob upoštevanju posebnosti pravnih sistemov držav članic (g. več Popescu 2014: 8-9; Aras Kramar 2018: 186-187.).

---

¹ Uredba (EU) št. 650/2012 evropskega Parlamenta in Sveta z dne 4. julija 2012 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju odločb in sprejemljivosti in izvrševanju javnih listin v dednih zadevah ter uvedbi evropskega potrdila o dedovanju, SL EU, L 201, 27. 7. 2012., <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32012R0650> (20. 2. 2019.).

² Haaška konvencija z dne 5. oktobra 1961 o pravu, ki se uporablja za obliko oporočnega razpolaganja, začela je veljati dne 5. januarja 1964, <https://www.hcch.net/en/instruments/conventions/full-text/?cid=40> (29. 3. 2019.), Haaška konvencija z dne 2. oktobra 1973 o mednarodnem upravljanju premoženja umrlih oseb, začela je veljati 1. julija 1993, <https://www.hcch.net/en/instruments/conventions/full-text/?cid=83> (29. 3. 2019.), Haaška konvencija z dne 1. julija 1985 o pravu, ki se uporablja za trust, in o njegovem priznavanju, začela je veljati 1. januarja 1992, <https://www.hcch.net/en/instruments/conventions/full-text/?cid=59> (29. 3. 2019.), Haaška konvencija z dne 1. avgusta 1989 o pravu, ki se uporablja za dedovanje premoženja umrlih oseb, še ni začela veljati, <https://www.hcch.net/en/instruments/conventions/full-text/?cid=62> (29. 3. 2019.).

³ Dunajski akcijski načrt z dne 3. decembra 1998, SL EU, C 19, 23. 1. 1999., <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A31999Y0123%2801%29> (29. 3. 2019.).

⁴ Haški program: krepitev svobode, varnosti in pravice v Evropski uniji, SL EU, C 53, 3. 3. 2005., <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52005XG0303%2801%29> (29. 3. 2019.).

⁵ Stockholmski program – odprta in varna Evropa, ki služi državljanom in jih varuje, SL EU, C 115, 4. 5. 2010., <http://www.eurojust.europa.eu/doclibrary/EU-framework/EUframeworkgeneral/The%20Stockholm%20Programme%202010/Stockholm-Programme-2010-EN.pdf> (29. 3. 2019.).

„Zelena knjiga o dedovanju in oporokah“ je bila objavljena 1. marca 2005 in je vključevala Vprašalnik o načelih in pravilih prava, ki se uporablja, o pristojnostih, priznavanju in izvrševanju odločb o dedovanju, ki bi jih bilo treba upoštevati pri oblikovanju evropskega instrumenta na področju dedovanja.⁶ Potem je bil leta 2009 objavljen Predlog Uredbe o pristojnosti, pravu, ki se uporablja ter priznavanju in izvrševanju sodnih odločb in javnih listin v zapuščinskih zadevah ter uvedbi evropskega potrdila o dedovanju.⁷

Uredba št. 650/2012 o dedovanju vsebuje določbe o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju ali/ozroma če je tako, sprejemanju, izvršljivosti in izvrševanju odločb, javnih listin in sodnih poravnav v zapuščinskih zadevah ter o ustanovitvi evropskega Potrdila o dedovanju. Cilj uredbe št. 650/2012 o dedovanju, kot je poudarjeno v Preambuli, je olajšati pravilno delovanje notranjega trga z odstranitvijo ovir za prosto gibanje oseb, ki se trenutno srečujejo s težavami pri uveljavljanju svojih pravic v okviru dedovanja, ki ima čezmejni element. K temu je treba dodati, da morajo imeti državljani EU možnost, da vnaprej uredijo svoje dedovanje ter da je treba učinkovito zaščititi pravice dedičev in volilojemnikov, drugih oseb, ki so blizu zapustniku, ter upnikov zapuščine (t. 7., t. 80. Preambule Uredbe).

Zaradi pravilne in enotne uporabe Uredbe št. 650/2012 o o dedovanju je bila sprejeta Izvedbena uredba Komisije (EU) št. 1329/2014 z dne 9. decembra 2014 o vzpostavitvi obrazcev, določenih v Uredbi (EU) št.650/2012 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju odločb in sprejemljivosti in izvrševanju javnih listin v dednih zadevah ter uvedbi evropskega potrdila o dedovanju⁸ ki vsebuje obrazce za potrditev odločbe o dedovanju, oziroma sodne poravnave in javne listine v zapuščinskih zadevah, kot tudi zahteve tega evropskega potrdila o dedovanju.

Dne 12. decembra 2014 je bil v Republiki Hrvaški sprejet Zakon o izvajanju Uredbe (EU) št. 650/2012 Evropskega parlamenta in Sveta od 4. julija 2012 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju odločb in sprejemljivosti in izvrševanju javnih listin v dednih zadevah ter uvedbi evropskega potrdila o dedovanju (v nadaljnjem besedilu: Zakon o

---

⁶ Zelena knjiga o dedovanju in oporokah, COM(2005) 65 dokončana, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52005DC0065> (29. 3. 2019.).

⁷ Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju sodnih odločb ter javnih listin v zadevah dedovanja in ustanovitvi evropskega potrdila o dedovanju, COM(2009) 154 dokončano, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52009PC0154> (29. 3. 2019.).

⁸ Izvedbena uredba Komisije (EU) št. 1329/2014 z dne 9. decembra 2014 o vzpostavitvi obrazcev iz Uredbe (EU) št. 650/2012 Evropskega parlamenta in Sveta o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju odločb ter sprejemanju in izvrševanju javnih listin v zapuščinskih zadevah in o ustanovitvi Evropskega potrdila o dedovanju, SL EU, L 359, 16. 12. 2014., <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A32014R1329> (20. 2. 2019.) (v nadaljnjem besedilu: Izvedbena uredba št. 1329/2014).

izvajanju Uredbe)⁹ ki opredeljuje krajevno pristojnost za odločanje o zapuščini, pristojne organe za obravnavo in odločanje ter postopke na področju uporabe Uredbe (EU) št. 650/2012 o dedovanju.

Slovenija na področju pravosodja praviloma ne sprejema posebnih izvedbenih predpisov za implementacijo evropskih procesnih uredb v nacionalno pravo. Če pa že, gre praviloma za parcialno, ne pa celovito urejanje implementacije v slovensko pravo. Takšen primer parcialnega urejanja implementacije je tudi Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o dedovanju (ZD-C), ki je Zakonu o dedovanju dodal tretje poglavje z naslovom »Določbe za izvajanje Uredbe 650/2012/EU«, predvsem za določitev pristojnih organov za njeno izvajanje. Zaradi takega minimalističnega pristopa k implementaciji uredb je v Sloveniji pogosto treba po analogiji uporabljati veljavna pravna pravila, ki urejajo podobna pravna razmerja, da bi zapolnili pravne praznine. Analogna uporaba pravnih pravil včasih privede tudi do rezultatov, ki so v nasprotju z določbami uredb. V takih primerih določbe pravnih aktov EU prevladajo nad določbami nacionalnega prava.¹⁰

II. UREDBA (EU) ŠT. 650/2012 O DEDOVANJU

A. PODROČJE UPORABE

1. Materialno področje uporabe

Področje uporabe Uredbe je zastavljeno zelo široko. Zajema vsa civilnopravna vprašanja glede dedovanja zapuščine po zapustniku, torej vse oblike prehoda premoženja, pravic in obveznosti zaradi smrti, ne glede na to, ali gre za prehod po volji zapustnika na podlagi razpolaganja za primer smrti ali za prehod z dedovanjem na podlagi zakona. (9. t. Preambule Uredbe).

Enajsta uvodna določba Uredbe pove, da bi se Uredba morala uporabljati samo za dedovanje, ne pa tudi za druga področja civilnega prava. Iz materialnega področja uporabe so izključeni vidiki, ki so povezani z javnim pravom: v davčne, carinske ali upravne zadeve (čl. 1(1) Uredbe). Drugi odstavek prvega člena Uredbe nadalje podaja taksativen seznam področij, za katera se direktiva ne uporablja.¹¹ Izključena so na primer vprašanja, povezana s pravom družb in skladov ter stvarnim pravom.

---

⁹ Uradni list Republike Hrvaške, št. 152/14.

¹⁰ Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o dedovanju, EVA 2015-2030-0018, 12. januar 2016.

¹¹ Člen 1(2) Uredbe iz področja uporabe Uredbe izključuje: (a) status fizičnih oseb ter družinska razmerja in razmerja, ki imajo primerljive učinke po pravu, ki se uporablja za takšna razmerja; (b) pravna ali poslovna

Primer izključenega področja je tudi status fizičnih oseb ter družinska razmerja in razmerja, ki imajo primerljive učinke po pravu, ki se uporablja za takšna razmerja (čl. 1(2)(a) Uredbe). Status in družinska razmerja presegajo področje uporabe Direktive, ugotavljanje družinskih vezi pa predstavlja predhodno vprašanje, ki je v smislu mednarodnega zasebnega prava predmet kolizijskih pravil prava države sodišča, pred katerim poteka postopek (*lex fori*) (Popescu 2014:12).

2. Teritorialno področje uporabe

Uredba se uporablja v vseh državah članicah z izjemo **Združenega kraljestva in Irske** (člena 1 in 2 Protokola (št. 21) o stališču Združenega kraljestva in Irske glede območja svobode, varnosti in pravice, ki je priložen Pogodbi o Evropski uniji in Pogodbi o delovanju Evropske unije) ter **Danske** (člena 2 in 2 Protokola (št. 22) o stališču Danske, ki je priložen Pogodbi o Evropski uniji in Pogodbi o delovanju Evropske unije). Navedene države članice pri sprejetju Uredbe niso sodelovale in zanje ni zavezujoča in se zanje ne uporablja.

3. Časovna veljavnost

V skladu s Prehodnimi določbami Uredbe (čl. 83), se le-ta uporablja za dedovanje po osebah, ki so umrle na ali po 17. avgustu 2015.

Prav tako je izbira prava, ki se uporablja za dedovanje, veljavna, če ga je zapustnik izbral na ali po 17. avgustu 2015. Če pa ga je zapustnik izbral pred navedenim datumom, je v skladu z drugim odstavkom 83. člena Uredbe izbira veljavna, če izpolnjuje pogoje iz poglavja III (pravo, ki se uporablja) ali če je veljavna po pravilih mednarodnega zasebnega prava, ki so veljala v času izbire v državi, v kateri je imel zapustnik običajno prebivališče, ali v kateri koli drugi

---

sposobnost fizičnih oseb, brez poseganja v točko (c) člena 23(2) in v člen 26; (c) vprašanja v zvezi s pogrešanostjo, odsotnostjo ali domnevno smrtjo fizične osebe; (d) vprašanja v zvezi s premoženjskimi razmerji med zakoncema in premoženjskimi razmerji, ki imajo po pravu, ki se uporablja za takšna razmerja, primerljive učinke kot zakonska zveza; (e) preživninske obveznosti, ki niso posledica smrti; (f) formalna veljavnost razpolaganja za primer smrti, napravljenega v ustni obliki; (g) pravice in premoženje, ki so nastali ali prešli drugače kot z dedovanjem, kot so na primer darila, skupna lastnina več oseb, ki preide na preživele(ga), pokojninski načrti, zavarovalne pogodbe in podobni dogovori, brez poseganja v točko (i) člena 23(2); (h) vprašanja prava družb in drugih subjektov s pravno osebnostjo ali brez nje, kot so klavzule v ustanovnih aktih in statutih družb in drugih subjektov s pravno osebnostjo ali brez nje, ki določajo, kaj se zgodi z deleži ob smrti članov; L 201/116 Uradni list Evropske unije 27.7.2012 SL (1) UL L 55, 28.2.2011, str. 13. (i) likvidacija, izbris in združitev družb in drugih subjektov, s pravno osebnostjo ali brez nje; (j) ustanovitev, upravljanje in likvidacija skladov; (k) naravo stvarnih pravic in (l) vpis pravic na nepremičnini ali premičnini v register, vključno s pravnimi zahtevami za takšen vpis in učinki vpisa ali nevpisa takšnih pravic v register.

državi, katere državljanstvo je imel. Podobno velja glede veljavnosti razpolaganja za primer smrti (čl. 83(3) Uredbe).

Razpolaganje za primer smrti, napravljeno pred 17. avgustom 2015, je materialno in formalno dopustno in veljavno, če izpolnjuje pogoje iz poglavja III ali če je materialno in formalno dopustno in veljavno po pravilih mednarodnega zasebnega prava, ki so veljala v času, ko je bilo razpolaganje napravljeno, v državi, v kateri je imel zapustnik običajno prebivališče, ali v kateri koli drugi državi, katere državljanstvo je imel, ali v kateri koli drugi državi članici, kjer se nahaja organ, ki obravnava dedovanje.

Če je bilo razpolaganje za primer smrti napravljeno pred 17. avgustom 2015 v skladu s pravom, ki bi ga zapustnik lahko izbral v skladu s to uredbo, se šteje, da je bilo to pravo izbrano kot pravo, ki se uporablja za dedovanje.

B. PRISTOJNOST

1. Splošna pristojnost

Drugo poglavje Uredbe ureja področje pristojnosti kot enega najpomembnejših institutov mednarodnega zasebnega prava. Uredba kot splošno pristojna za odločanje o celotnem dedovanju določa sodišča države članice, v kateri je imel zapustnik ob smrti običajno prebivališče (4. čl. Uredbe). Cilj navedene določbe je preprečiti več zapuščinskih postopkov pred pristojnimi organi v več različnih državah članicah (Popescu 2014:30). Sodišče, pristojno v skladu z Uredbo, bo odločalo v zapuščinskem postopku, tako glede premoženja kot tudi glede nepremičnega premoženja zapustnika, ne glede na to, kje se nahaja (Ivanc 2014: 22).

Navezna okoliščina za določanje splošne pristojnosti je običajno prebivališče, ki se v evropski zakonodaji pogosto uporablja, saj naj bi zagotavljala obstoj resnične povezave med posameznikom in državo, v kateri se izvaja pristojnost (t. 23. preambule Uredbe). V skladu s uvodnimi določbami Uredbe bi moral organ, ki obravnava dedovanje, »oceniti vse okoliščine življenja zapustnika v letih pred njegovo smrtjo in ob njegovi smrti, pri čemer bi moral upoštevati vsa pomembna dejstva, zlasti kako dolgo in kako pogosto je zapustnik bival v zadevni državi, pa tudi pod kakšnimi pogoji in zakaj je tam bival«. Običajno prebivališče je pravzaprav dokaj nedoločen pravni pojem sodiščem pravzaprav omogoča znaten prostor za diskrecijo pri odločanju (Dutta 2013: 14).

Da običajno prebivališče kot splošna navezna okoliščina ni brez težav opozarja tudi 24. uvodna določba Uredbe. Kot primer, v katerem bi bila določitev običajnega prebivališča zapletena, navaja situacijo, ko bi zapustnik iz poklicnih ali ekonomskih razlogov odšel delat v tujino, lahko tudi za dalj časa, vendar bi ohranil tesno in trdno povezavo z državo izvora: „ V

takšnem primeru se glede na okoliščine lahko šteje, da ima zapustnik še vedno običajno prebivališče v svoji državi izvora, ki je še vedno središče interesov njegove družine in kjer se je odvijalo njegovo družabno življenje“. Kot drugi primer zapletenih okoliščin 24. uvodna določba Uredbe omenja izmenično življenje zapustnika v več državah, ne da bi se v kateri stalno naselil. V tem primeru bi bilo potrebno presojati okoliščine konkretnega primera, na primer, ali je imel zapustnik državljanstvo ene od teh držav ali pa se je v eni izmed njih nahajalo njegovo glavno premoženje.

Določitev običajnega prebivališča torej lahko v praksi povzroči nemalo težav. Da bi slednje olajšala, je Evropska komisija pripravila smernice za uporabo »merila običajnega prebivališča«, ki se sicer nanašajo na določanje upravičenosti do socialne varnosti, vendar so merila zagotovo koristna tudi za področje dedovanja.¹² Kot navajajo smernice, je treba pri določanju običajnega prebivališča posameznika upoštevati posebna merila, na primer: družinski položaj in družinske vezi, trajanje in neprekinjenost prisotnosti v zadevni državi članici, zaposlitveni položaj (predvsem kraj, kjer se delo običajno opravlja), trajnost stanovanjskega položaja, država v kateri posameznik plačuje davke, razlogi za selitev, in seveda druga merila, ki izrazito kažejo na dejstva, povezana z bivanjem v določeni državi članici.

2. Dogovor o izbiri sodišča (prorogacija pristojnosti)

Pravila Uredbe so zasnovana tako, da bo organ, ki obravnava dedovanje, v večini primerov uporabil svoje pravo (27. uvodna določba Uredbe). Ker pa ima v skladu z 22. členom Uredbe zapustnik možnost, da za urejanje celotnega dedovanja izbere pravo države, katere državljan je bil, Uredba predvideva mehanizme tudi za takšne primere.

Takšen mehanizem je dogovor o izbiri sodišča, ki ga Uredba ureja v členih 5 – 9. Če je pravo, ki ga je zapustnik izbral, pravo države članice, katere državljanstvo ima v času izbire ali ob smrti, se zadevne stranke lahko dogovorijo, da je za odločanje o vseh vprašanih, povezanih z dedno zadevo, izključno pristojno sodišče oziroma sodišča te države članice (čl. 5(1) Uredbe).

Uredba torej poleg pravila o splošni pristojnosti predvideva pravilo o prorogaciji pristojnosti, predpogoj za njegovo uporabo pa je, da je zapustnik izbral merodajno pravo v skladu z 22. členom Uredbe. Z drugimi besedami, uporaba določbe o prorogaciji ni odvisna le od dogovora vseh dedičev o izbiri sodišča, temveč tudi od predhodno izražene volje zapustnika o pravu, ki naj se uporabi (Popescu 2014:33).

---

¹² Merila so dostopna na: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-13_sl.htm, 10.3.2019

Pomembno je poudariti, da določba 5. člena Uredbe govori o »zadevnih strankah«, kar omogoča, da se za vsak primer posebej, glede na vprašanje, na katero se nanaša dogovor o izbiri sodišča, določi, ali morajo dogovor skleniti vse stranke dedovanja ali pa se lahko nekatere od njih dogovorijo, da pred izbranim sodiščem začnejo postopek glede točno določenega vprašanja, če odločitev sodišča o tem vprašanju ne bi vplivala na druge stranke dedovanja (28. uvodna določba Uredbe).

Dogovor o izbiri sodišča se lahko sklene po uvedbi dedovanja, lahko pa tudi pred uvedbo, če je zapustnik izbral merodajno pravo (Popescu 2014:34). Dogovor o izbiri sodišča je treba skleniti v pisni obliki, datirani in podpisani s strani zadevnih strank (čl. 5(2) Uredbe). Uredba določa, da so komunikacije po elektronskih medijih, ki zagotavljajo trajen zapis dogovora, enakovredne pisni obliki. Vendar morajo tudi elektronske komunikacije izpolnjevati predpisano formo oz. biti podpisane z elektronskim podpisom, da bi jih lahko upoštevali kot enakovredne (Poretti 2016: 568),

Šesti člen Uredbe določa, kdaj se lahko sodišče, ki je že pričelo postopek na podlagi splošne pristojnosti (4. člen Uredbe) ali subsidiarne pristojnosti (10. člen Uredbe), izreče za nepristojno, če je zapustnik v skladu z 22. členom Uredbe izbral merodajno pravo:

- a) Na zahtevo ene od strank, če »meni, da so sodišča države članice, katere pravo je bilo izbrano, primernejša za odločanje o dedovanju glede na dejanske okoliščine dedovanja, na primer glede na to, kje imajo stranke običajno prebivališče in kje se nahaja premoženje«. Gre za diskrecijo sodišča, ki je bližje anglo-ameriškim pravnim tradicijam, ki omogoča prilagajanje okoliščinam posameznega primera (Max Planck Institute 2010: 40).
- b) če so se stranke v postopku v skladu s členom 5 dogovorile, da bodo pristojnost prenesle na sodišče ali sodišča države članice, katere pravo je bilo izbrano. V tem primeru gre za obligatorno zavrnitev pristojnosti v korist sodišč države članice, katere pravo je izbral zapustnik, če so se stranke dogovorile o izbiri sodišča te države članice.

Uredba v 7. členu določa, kdaj sodišča države članice, katere pravo je izbral zapustnik v skladu z 22. členom, pristojna za odločanje: če se je sodišče, ki je že začelo postopek, v skladu s členom 6 izreklo za nepristojno v isti zadevi; če so se stranke postopka v skladu s členom 5 dogovorile, da bodo prenesle pristojnost na sodišče ali sodišča te države članice; ali so stranke postopka izrecno sprejele pristojnost sodišča, ki je začelo postopek.

Uredba ohranja pristojnost sodišča države članice, ki so ga izbrale stranke z dogovorom o izbiri sodišča, tudi če se izkaže, da dogovora niso sklenile vse stranke, pod pogojem, da se stranke v, ki dogovora niso sklenile, spustijo v postopek, ne da bi ugovarjale pristojnosti sodišča

(pristojnost na podlagi spustitve v postopek, čl. 9(1) Uredbe). Če katera izmed strank, ki niso sklenile dogovora, ugovarja pristojnosti sodišča, se to izreče za nepristojno (čl. 9(2) Uredbe).

3. Subsidiarna pristojnost

Poleg splošne pristojnosti, ki je vezana na običajno prebivališče zapustnika, Uredba predvideva tudi subsidiarno pristojnost sodišč držav članic, kadar običajno prebivališče zapustnika ob smrti ni v nobeni od držav članic, temveč v tretji državi. Člen 10 Uredbe določa: *»(1) Če zapustnik ob smrti nima običajnega prebivališča v državi članici, vseeno pa je o za odločanje o celotnem dedovanju vseeno pristojna sodišča države članice, v kateri je zapuščina, če: (a) je bil zapustnik ob smrti državljan te države članice ali, če tega ni, (b) je imel zapustnik prejšnje običajno prebivališče v navedeni državi članici, pod pogojem, da od spremembe običajnega prebivališča do začetka postopka pred sodiščem ni preteklo več kot pet let. (2) Če ni pristojno nobeno sodišče v državi članici v skladu z odstavkom 1, so sodišča države članice, v kateri se nahaja zapuščina, vseeno pristojna za odločanje o tem premoženju.«*

Navedena določba odstopa od splošne navezne okoliščine običajnega prebivališča, vendar pa se mora za uveljavitev subsidiarne pristojnosti v državi članici nahajati zapuščina. V skladu s 30. uvodno določbo Uredbe so kriteriji za subsidiarno pristojnost v 10. členu Uredbe taksativno naštet in razen teh, drugi razlogi za izvajanje subsidiarne pristojnosti niso možni. Kriteriji iz 10. člena tudi nimajo alternativne narave, temveč so navedeni po pomembnosti oz. hierarhiji: prednost imajo sodišča države članice, katere državljan je bil zapustnik ob smrti, šele če takšna navezna okoliščina ne obstaja, pridejo v poštev sodišča države članice prejšnjega običajnega prebivališča. Subsidiarna pristojnost je subsidiarna v odnosu do preostalih jurisdikcij, ki jih določa Uredba, vključno s splošno pristojnostjo: subsidiarna pristojnost pride v poštev šele, če se splošna pristojnost ne more uveljaviti v nobeni od držav članic in je zadnje običajno prebivališče v državi, ki ni članica EU. Ko se na podlagi 10. člena Uredbe vzpostavi pristojnost sodišč države članice, ta velja za celotno dedovanje in ne le zapuščino, ki se nahaja v pristojni državi članici. Tako vzpostavljena pristojnost velja tudi za zapuščino, ki se nahaja na teritoriju druge države članice ali teritoriju t.i. tretje države (Popescu 2014:36-37).

4. Forum necessitatis

Uredba v 11. členu predpisuje *forum necessitatis*, da bi preprečili primere odrekanja sodnega varstva, tako da lahko sodišče države članice izjemoma odloča o dedovanju, ki je tesno povezano s tretjo državo. V skladu z Uredbo se to zgodi, če ni pristojno nobeno sodišče države članice v skladu z drugimi določbami Uredbe, če v tretji državi, s katero je zadeva tesno

povezana, postopka ni mogoče začeti ali izvesti v razumnih okvirih ali če postopek tam ni mogoč. Drugi odstavek 11. člena določa, da mora biti zadeva v zadostni meri povezana z državo članico, v kateri je sodišče, ki je začelo postopek.

Forum necessitatis se uporabi v izjemnih primerih – ko postopek absolutno ni mogoč (naravne katastrofe, epidemije, vojne ali oboroženi spopadi) ali pa gre za relativne okoliščine, ko postopka ni mogoče začeti ali izvesti v razumnih okvirih. Pogoju zadostne povezave z državo članico, kjer sodišče začne postopek, bi lahko zadostilo državljanstvo zapustnika ali prejšnje običajno prebivališče (a ne gre za situacijo subsidiarne pristojnosti iz 10. člena Uredbe, saj ni zapuščine v državi članici) (Popescu 2014:38).

5. Ostala pravila

5.1. Omejitev postopka

Na zahtevo ene od strank sodišče lahko odloči, da ne bo odločalo o enem ali več delih premoženja, ki se nahaja v tretji državi, če je mogoče pričakovati, da njegova odločitev o tem premoženju ne bo priznana in, kjer je primerno, razglašena za izvršljivo v tej tretji državi (čl. 12(1) Uredbe).

5.2. Sprejem ali odpoved dediščini, volilu ali nujnemu deležu

Eden izmed ciljev Uredbe je olajšanje položaja dedičev in voliljemnikov, ki ne živijo v državi članici, v kateri poteka postopek (32. uvodna določba Uredbe). Uredba jim omogoča, da v skladu s pravom, ki se uporablja za dedovanje, podajo različne izjave, npr. o sprejemu dediščine, volila ali nujnega deleža ali o odpovedi dediščini, volilu ali nujnemu deležu ali izjavo o omejitvi njihove odgovornosti za obveznosti, ki izhajajo iz zapuščine pred sodiščem njihovega običajnega prebivališča. Sodišče mora sprejeti takšno izjavo, če pravni red te države članice omogoča dajanje takih izjav pred sodiščem (čl. 13 Uredbe).

5.3. Začetek postopka

Eden od ciljev Uredbe je preprečiti izdajanju nezdržljivih odločb v različnih državah članicah. K temu cilju prispevajo tudi določbe 14. člena Uredbe, ki določajo trenutek, ko se šteje, da je sodišče pričelo postopek:

- ko je pisanje o začetku postopka ali enakovredno pisanje vloženo na sodišču, če tožeča stranka po tem ni opustila dejanj, ki bi jih morala opraviti v zvezi z vročitvijo pisanja toženi stranki;

- če je treba vročiti pisanje še pred vložitvijo na sodišče, v trenutku, ko ga prejme organ, ki je odgovoren za vročitev, če tožeča stranka po tem ni opustila dejanj, ki bi jih morala opraviti v zvezi z vložitvijo pisanja na sodišče, ali
- če se postopek začne po uradni dolžnosti, v trenutku, ko sodišče sprejme sklep o začetku postopka, ali, če takšen sklep ni potreben, v trenutku, ko je zadeva vpisana pri sodišču.

5.4.Preizkus pristojnosti

Če se pred sodiščem države članice začne postopek v dedni zadevi, za katero to sodišče po tej uredbi ni pristojno, se mora sodišče po uradni dolžnosti izreči za nepristojno (čl. 15 Uredbe).

5.5.Preizkus dopustnosti

Člen 16 Uredbe zagotavlja možnost sodelovanja v postopku strankam, ki nimajo običajnega prebivališča v državi članici, kjer poteka postopek zoper njo. Če se takšna stranka ne spusti v postopek, pristojno sodišče prekine postopek, dokler se ne ugotovi, da je lahko tožena stranka pisanje o začetku postopka ali enakovredno pisanje prejela pravočasno, da je lahko pripravila svojo obrambo, ali da je bilo za to storjeno vse potrebno (čl. 16(1) Uredbe).

Kadar je treba v skladu z navedeno uredbo pisanje o začetku postopka ali drugo enakovredno pisanje poslati iz ene države članice v drugo, se namesto 1. odstavka 16. člena uporabi člen 19 Uredbe (ES) št. 1393/2007 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. novembra 2007 o vročanju sodnih in izvensodnih pisanj v civilnih ali gospodarskih zadevah v državah članicah. Če postopanje po tej uredbi ni mogoče, se uporabi 15. člen Haaške konvencije z dne 15. novembra 1965 o vročitvi sodnih in izvensodnih listin v civilnih ali gospodarskih zadevah v tujini, če je bilo treba v skladu s to konvencijo pisanje o začetku postopka ali enakovredno pisanje poslati v tujino (čl. 16(3) Uredbe).

5.6.Litispendenca

Izogibanju nezdružljivih odločb je namenjena tudi določba člena 17 Uredbe o litispendenci, ki se bo uporabi, če bo isti primer dedovanja predložen različnim sodiščem v različnih državah članicah. Na podlagi tega pravila se bo nato določilo, katero sodišče bo dejansko obravnavalo dedovanje (35. uvodna določba Uredbe).

Kadar pred sodišči različnih držav članic tečejo postopki z istim zahtevkom med istima strankama, vsa sodišča razen tistega, ki je prvo začelo postopek, po uradni dolžnosti prekinejo postopke, vse dokler se ne ugotovi pristojnost sodišča, ki je prvo začelo postopek (čl. 17(1)

Uredbe). Ko se ugotovi pristojnost sodišča, ki je prvo začelo postopek, se vsa sodišča razen tistega, ki je prvo začelo postopek, izrečejo za nepristojna v korist tega sodišča (čl. 17(2) Uredbe).

5.7.Sorodne pravde

Sorodne pravde so tiste, ki so tako tesno povezane med seboj, da se zdita njihova skupna obravnava in odločanje o njih smiselni, da bi se s tem izognili nevarnosti nezdružljivih odločb, ki bi izhajale iz ločenih postopkov (čl. 18(3) Uredbe). Če pred sodišči različnih držav članic tečejo sorodne pravde, lahko vsa sodišča, razen tistega, pred ki je prvo začelo postopek, prekinejo postopke (čl. 18(1) Uredbe).

5.8.Začasni ukrepi, vključno z ukrepi zavarovanja

Člen 19 Uredbe določa: *»Pri sodiščih države članice se lahko vloži zahteva začasne ukrepe, vključno z ukrepi zavarovanja, ki jih predvideva pravo te države članice, tudi če so po tej uredbi za odločanje o glavni stvari pristojna sodišča druge države članice.«*

C. PRAVO, KI SE UPORABLJA

1. Načelo enotnosti zapuščine

Ob upoštevanju dejstva, da v kolizijskem pravu držav članic ni enotnih stališč, je načelo enotnosti dediščine najpomembnejši dosežek evropskega zakonodajalca. Točka 37. uvodnih določb Uredbe pravi, da bi moralo pravo, ki je u dedovanjem tesno povezano, *»urejati celotno dedovanje, torej vse premoženje, ki sestavlja zapuščino, ne glede na to, za kakšno premoženje gre, in ne glede na to, ali se premoženje nahaja v drugi državi članici ali v tretji državi«*.

Hkrati 27. uvodna določba Uredbe navaja, da so pravila te uredbe *„zasnovana tako, da bo organ, ki obravnava dedovanje, v večini primerov uporabil svoje pravo“*.

V Uredbo je torej vključen dvojni vidik načela enotnosti zapuščine: uporaba enega prava, ne glede na naravo premoženja, ki sestavlja zapuščino in ne glede na lokacijo premoženja, hkrati pa tudi povezanost med pravom, ki ureja dedovanje, in sodiščem (oz. organom), ki je pristojno za odločanje o dedovanju. V skladu s členom 4 in 21(1) Uredbe, ta enotnost sloni na običajnem prebivališču umrlega v času smrti. Z uveljavitvijo načela enotnosti zapuščine ni več razlikovanja med premočnim in nepremočnim premoženjem, ki je bilo do sedaj pomembno v pravih držav članic (Popescu 2014: 39, Dutta 2013: 14).

2. Področje uporabe prava, ki se uporablja

V skladu z načelom enotnosti zapuščine člen 23(1) Uredbe določa, da pravo, ki je določeno v skladu s členom 21 (splošno pravilo) ali členom 22 (pravo, ki ga zapustnik izbere), ureja celotno dedovanje po osebi. To pravo bo določilo tudi upravičence v posamezni dedni zadevi - dediče, volilnojemnike in osebe, upravičene do nujnega deleža (47. uvodna določba Uredbe).

Pri tem je potrebno omeniti, da Uredba ne postavlja v ospredje prava držav članic, saj v členu 20 določa, da se uporabi vsako pravo, na katerega napotujejo pravila Uredbe, ne glede na to, ali gre za pravo ene od držav članic. Lahko gre torej tudi za pravo tretje države, če je glede na pravila Uredbe to tesneje povezano z dedno zadevo.

Drugi odstavek člena 23 Uredbe pove, na katera vprašanja bo odgovorilo pravo, ki se bo uporabilo. Iz 42. točke uvodnih določb Uredbe izhajajo, da mora pravo, določeno kot pravo, ki se uporablja za dedovanje, urejati „*dedovanje od začetka postopka do prehoda lastništva premoženja, ki sestavlja zapuščino, na upravičence, kot jih določa zakon. Urejati bi moralo tudi vprašanja v zvezi z upravljanjem zapuščine in odgovornostjo za zapustnikove dolgove.*“ Seznam je obsežen, a ne taksativen, kar pomeni da v poštev lahko pridejo tudi druga pravna vprašanja, ki jih pravo, določeno v skladu z Uredbo, ureja:

- (a) vzroke, čas in kraj uvedbe dedovanja;
- (b) določitev upravičencev, njihovih deležev in obveznosti, ki jim jih je morda naložil zapustnik, ter določitev drugih dednih pravic, vključno z dednimi pravicami preživelega zakonca ali partnerja;
- (c) dedno sposobnost;
- (d) razdedinjenje in dedno nevrednost;
- (e) prehod premoženja, pravic in obveznosti, ki sestavljajo zapuščino, na dediče in, če je ustrezno, volilnojemnike, skupaj s pogoji in učinki sprejema dediščine ali volila ali odpovedi dediščini ali volilu;
- (f) pooblastila dedičev, izvršiteljev oporoke in drugih upraviteljev zapuščine, zlasti za prodajo premoženja in poplačilo upnikov, brez poseganja v pooblastila iz člena 29(2) in (3);
- (g) odgovornost za zapustnikove dolgove;
- (h) razpoložljivi del zapuščine, nujne deleže in druge omejitve svobode razpolaganja za primer smrti ter terjatve, ki bi jih osebe, ki so bile blizu zapustniku, lahko uveljavljale iz zapuščine ali proti dedičem;

- (i) vrnitev in zmanjšanje daril, predujmov na račun dednega deleža ali volil pri določanju dednih deležev posameznih upravičencev, in
- (j) delitev zapuščine.

3. Splošno pravilo in možnost odstopanja od splošnega pravila

Zadnje običajno prebivališče je tako kot glede določanja pristojnosti, tudi v odnosu do določitve prava, ki se uporabi, splošna navezna okoliščina: *»Če v tej uredbi ni določeno drugače, je pravo, ki se uporablja za celotno dedovanje, pravo države, v kateri je imel zapustnik ob smrti običajno prebivališče«* (člen 21(1) Uredbe).

Kot je bilo navedeno v poglavju B tega poročila, pojem običajnega prebivališča v posameznem primeru organom dopušča precej diskrecije, v praksi pa je določitev običajnega prebivališča zapustnika lahko dokaj zapletena.

Uredba pa v členu 21(2) določa klavzulo odstopanja, ki jo je možno izjemoma uporabiti v posameznih primerih, kadar je bil zapustnik ob smrti *»očitno tesneje povezan«* z državo, ki ni država, katere pravo bi se uporabljalo v skladu z odstavkom 1 člena 21. V takšnih primerih je pravo, ki se uporablja za dedovanje, pravo te druge države. Ta določba sodišču omogoča, da uporabi tuje pravo, s katerim je zapustnik tesneje povezan, hkrati pa ne postavi pod vprašaj svoje pristojnosti, ki je vezana na zadnje običajno prebivališče zapustnika (Dutta 2013: 14).

Določba člena 21(2) ne vsebuje podrobnosti o tem, katere okoliščine naj bi sprožile odstopanje od splošnega pravila. Vendar pa iz uvodnih določb Direktive izhaja, da je imel evropski zakonodajalec v mislih situacije, ko se vsi z dedovanjem povezani elementi nahajajo v določeni državi (premoženje, zapustnikovi dediči, morda je imel zapustnik celo državljanstvo te države), hkrati s preteklim običajnim prebivališčem zapustnika, do zadnjega običajnega prebivališča pa je prišlo le nekoliko pred smrtjo (Popescu 2014: 43). Kot pravi 25. uvodna določba Uredbe, *»lahko organ, ki obravnava dedovanje, v izjemnih primerih, če se je zapustnik na primer razmeroma nedavno pred smrtjo preselil v državo, v kateri je imel običajno prebivališče, in je iz vseh okoliščin zadeve jasno, da je bil očitno tesneje povezan z neko drugo državo, zaključi, da bi moralo biti pravo, ki se uporablja za dedovanje, pravo države, s katero je bil zapustnik očitno tesneje povezan, ne pa pravo države, v kateri je imel običajno prebivališče«*. Hkrati 25. uvodna določba opozarja, da se očitno najtesnejša povezava ne bi smela uporabljati vsakič, ko bi se določanje običajnega prebivališča zapustnika ob njegovi smrti izkazalo za težavno.

Uporaba klavzule odstopanja iz člena 21 (2) Uredbe pa ne ogroža načela enotnosti dediščine, ker določa, da tesnejša povezanost z državo, ki ni država zadnjega običajnega

prebivališča izhajajo iz prav »vseh okoliščin zadeve« hkrati pa mora tesnejša povezava obstajati z eno (drugo) državo in ne z več (drugimi) državami (Popescu 2014:41).

4. Izbira prava

Zapustnik se lahko izogne uporabi včasih težko predvidljivih kolizijskih norm, tako da izbere pravo, ki naj se uporabi. To možnost ureja člen 22 Uredbe. Odstavek 1 člena 22 zapustniku omogoča, da za pravo, ki ureja celotno dedovanje po njem, izbere pravo države, katere državljanstvo ima v času izbire ali ob smrti. Če ima več državljanstev, lahko izbere pravo katere koli od držav, katerih državljanstvo ima v času izbire ali ob smrti. Avtonomija izbire je omejena na pravo države, katere državljan je zapustnik. Tako se zagotovi povezava med zapustnikom in izbranim pravom, hkrati pa ta omejitev preprečuje, da bi bila izbira prava namenjena zgolj temu, da se prepreči legitimna pričakovanja oseb, ki so upravičene do nujnega deleža (38. uvodna določba Uredbe).

Zapustnik lahko izbere le eno pravo, to pa potem ureja celotno dedovanje po njem in z njim povezana vprašanja, vključno s tem, kdo so dediči in upravičenci do nujnega deleža (čl. 23(1) Uredbe). Z izbiro je izključena tudi vsakršna možnost za uporabo prava države, v kateri je imel zadnje običajno prebivališče (splošno pravilo). Tudi v primeru izbire prava velja načelo univerzalne uporabe iz člena 20 Uredbe v skladu s katerim lahko zapustnik, ki je državljan t.i. tretje države, lahko izbere pravo te države (Vassilakakis 2016:223-224).

Izbira prava lahko privede do disociacije med pristojnostjo in pravom, ki se uporabi. Uredba stremi k temu, da bo organ, ki obravnava dedovanje, v večini primerov uporabil svoje pravo. Zato vsebuje vrsto mehanizmov, ki bi se uporabili v primerih, ko bi zapustnik izbral pravo države članice, katere državljan je bil (27. uvodna določba Uredbe). Povezava med pravom in pristojnostjo se lahko ponovno vzpostavi – pod pogojem, da je zapustnik izbral pravo države članice. V tem primeru se namreč stranke (dediči) lahko dogovorijo, da je za odločanje o vseh vprašanjih, povezanih z dedno zadevo, izključno pristojno sodišče države članice, katere pravo je zapustnik izbral.¹³ Prav tako so v skladu s členom 7(c) Uredbe pristojna sodišča države članice, katere pravo je zapustnik izbral, če so stranke postopka izrecno sprejele pristojnost sodišča, ki je začelo postopek (Vassilakakis 2016:225).

Zapustnik mora izbiro prava izrecno navesti v izjavi, ki je podana v obliki razpolaganja za primer smrti, oziroma mora izbira jasno in nedvomno izhajati iz določil takšnega

---

¹³ Kadar zapustnik izbere pravo t.i. tretje države, povezava prava in pristojnosti ni možna, saj Uredba ne more vplivati na mednarodno pristojnost t.i. tretjih držav, ki jih vežejo lastna pravila.

razpolaganja (čl. 22(2) Uredbe). Po pravu, ki ga izbere zapustnik, se presoja materialna veljavnost listine. Nadalje četrti odstavek 22. člena pravi, da »sprememba ali preklic izbire prava izpolnjuje zahteve glede oblike spremembe ali preklica razpolaganja za primer smrti.«

5. Posebna kolizijska pravila

Splošna kolizijska norma, ki je v skladu z Uredbo zadnje običajno prebivališče zapustnika (če ni izbral prava), ne more odgovoriti na vsa vprašanja dedovanja. Potrebne so posebne navezne okoliščine, ki odgovorijo na posamezne aspekte dednega prava (Dutta 2013: 15).

5.1. Razpolaganje za primer smrti

Zaradi zagotavljanja pravne varnosti oseb, ki imajo željo vnaprej urediti svoje dedovanje, Uredba določa posebna kolizijska pravila v zvezi z dopustnostjo in materialno veljavnostjo razpolaganj za primer smrti (48. uvodna določba Uredbe).

Dopustnost in materialno veljavnost dedne pogodbe in razpolaganja za primer smrti, ki ni dedna pogodba, ureja pravo, ki bi se v skladu z Uredbo uporabljalo za dedovanje po osebi, ki je razpolagala, če bi umrla na dan sklenitve pogodbe oz. na dan, ko je bilo razpolaganje napravljeno. V primeru dednih pogodb navedeno pravo ureja tudi zavezujoče učinke za stranke dedne pogodbe, vključno s pogoji razveze (čl. 24 (1) in 25 (1) Uredbe). Tudi v primeru razpolaganj za primer smrti Uredba ščiti avtonomijo razpolagatelja oz. strank dedne pogodbe, saj lahko izberejo pravo, ki bi ga lahko izbrali v skladu z 22. členom Uredbe (čl. 24 (2) in 25 (3) Uredbe).

Člen 26 Uredbe potem določa elemente materialne veljavnosti za namene členov 24 (Razpolaganja za primer smrti, ki niso dedne pogodbe) in 25 (Dedne pogodbe). Preverjanje materialne veljavnosti razpolaganja za primer smrti bi lahko pokazalo, da je razpolaganje za primer smrti neveljavno (48. uvodna določba Uredbe). Ti elementi so: (a) sposobnost osebe, ki razpolaga za primer smrti, za takšno razpolaganje; (b) posebni razlogi, zaradi katerih oseba, ki razpolaga, ne more razpolagati v korist določenih oseb ali zaradi katerih določena oseba ne more dobiti zapuščine od osebe, ki razpolaga; (c) dopustnost zastopanja pri razpolaganju za primer smrti; (d) razlaga razpolaganja; (e) prevara, grožnja, zmota in vsako drugo vprašanje, povezano s soglasjem ali voljo osebe, ki razpolaga.

Člen 27 določa pravila glede oblike pisnega razpolaganja za primer smrti. Pisno razpolaganje za primer smrti je veljavno glede oblike, če je njegova oblika skladno s pravom: (a) države, v kateri je bilo napravljeno razpolaganje ali sklenjena dedna pogodba; (b) države, katere državljanstvo je imel oporočitelj ali vsaj ena od oseb, katere dedovanje zadeva dedna

pogodba, bodisi takrat, ko je bilo napravljeno razpolaganje ali sklenjena pogodba, bodisi ob smrti; (c) države, v kateri je imel oporočitelj ali vsaj ena od oseb, katere dedovanje zadeva dedna pogodba, stalno prebivališče, bodisi takrat, ko je bilo napravljeno razpolaganje ali sklenjena pogodba, bodisi ob smrti; (d) države, v kateri je imel oporočitelj ali vsaj ena od oseb, katere dedovanje zadeva dedna pogodba, običajno prebivališče, bodisi takrat, ko je bilo napravljeno razpolaganje ali sklenjena pogodba, bodisi ob smrti, ali (e) v primeru nepremičnin, države, v kateri je nepremičnina.

5.2. Veljavnost glede oblike izjave o sprejemu dediščine ali odpovedi dediščini

Člen 29 Uredbe določa pravila imenovanje upravitelja, kadar je to obvezno na podlagi *lex fori* ali a podlagi zahteve po pravu države članice, katere sodišča so pristojna za odločanje o dedovanju na podlagi te uredbe in je pravo, ki se uporablja za dedovanje, tuje pravo. Sodišča lahko v skladu z lastnim pravom in pod pogoji iz Uredbe imenujejo enega ali več upraviteljev, katerih naloga je izvrševanje oporoke ter upravljanje zapuščine po pravu, ki se uporablja za dedovanje. Če pravo, ki se uporablja v dedni zadevi, ne določa zadostnih pooblastil upravitelja, lahko pristojno sodišče določi dodatne ukrepe po lastnem pravu, če je to potrebno za dosego cilja.

5.3. Posebna pravila o omejitvah, ki se nanašajo na dedovanje določenega premoženja ali nanj vplivajo

Nekatere države poznajo posebna pravila glede dedovanja določenih nepremičnin, podjetij ali drugih posebnih kategorij premoženja, ki se nahajajo na njihovem teritoriju. V skladu s 30. členom Uredbe se ta posebna pravila uporabljajo za dedovanje pod pogojem, da se po pravu te države uporabljajo ne glede na pravo, ki se uporablja za dedovanje. Uredba torej ta pravila upošteva, vendar pa 54. uvodna določba pravi, da je treba to izjemo od uporabe prava, ki se uporablja za dedovanje, razlagati strogo, da ne bi bila v nasprotju s splošnim ciljem te uredbe.

5.4. Prilagoditev stvarnih pravic

Uredba ne želi premočno posegati v pravila stvarnega prava posameznih držav članic. Točka 15. točka uvoda namreč določa, da Uredba ne sme »posegati v omejeno število („*numerus clausus*“) stvarnih pravic, ki jih pozna nacionalno pravo nekaterih držav članic.« Če torej »oseba uveljavlja stvarno pravico, do katere je upravičena po pravu, ki se uporablja za dedovanje, pravo države članice, v kateri to pravico uveljavlja, pa takšne stvarne pravice ne pozna, se ta stvarna pravica po potrebi in v možnem obsegu prilagodi najbolj enakovredni

stvarni pravici po pravu te države, pri tem pa se upoštevajo nameni in interesi zadevne stvarne pravice ter z njo povezani učinki“ (čl. 31 Uredbe).

5.5. Komorienti

Države članice komorienčno, kadar dve ali več oseb, ki bi medsebojno umre v okoliščinah, v katerih ni gotovo, v kakšen zaporedju so umrle, različno urejajo. V čezmejnih situacijah, ko dedovanje teh oseb urejajo različna prava in ta prava urejajo ta položaj različno ali ga sploh ne urejajo, nobena od teh umrlih oseb nima pravice do dedovanja po drugi ali drugih osebah (čl. 32 Uredbe).

5.6. Zapuščina brez dediča

V primerih, ko ni ne dediča ne volilnojemnika, 33. člen Uredbe dopušča državi članici ali subjektu, ki ga za ta namen imenuje država članica, prilastitev zapuščine, ki se nahaja na njenem ozemlju, če pravo, ki se uporabi tega ne izključuje. Vendar, pod pogojem da lahko upniki zahtevajo pobotanje svojih terjatev iz celote premoženja, ki tvori zapuščino.

5.7. Zavračanje (renvoi)

Do zavračanja pride, kadar pravo tretje države, na katerega napotuje Uredba, napotuje na (a) pravo države članice, ali (b) pravo druge tretje države, ki bi uporabila svoje pravo. Uredba izključuje *renvoi* v primerih prava, s se ne uporablja za pravo iz člena 21(2), člena 22, člena 27, točke (b) člena 28 in člena 30 (čl. 34 Uredbe). Ta člen je v skladu s splošno sprejetim načelom izogibanja zavračanja, ko pravo, ki naj se uporablja v zadevi, izberejo stranke spornega pravnega razmerja. V takem primeru bi namreč uporaba kolizijskih pravil ogrozila predhodno odločitev strank in bi pomenila tudi kršitev načela predvidljivosti (Vassilakakis 2016:229).

5.8. Javni red

V skladu s členom 35 Uredbe se uporaba določbe prava katere koli države, določenega s to uredbo „lahko zavrne le, če je taka uporaba očitno nezdržljiva z javnim redom države članice sodišča“.

5.9. Države z več kot enim pravnim sistemom

Kadar pravila Uredbe napotujejo na uporabo prava države z več kot enim pravnim sistemom, 36. člen določa, da se ustrezno pravo določi na podlagi notranjih kolizijskih norm te države. Kadar take notranje norme ne obstajajo, odstavek 2 člena 36 Uredbe vsebuje pravila, kako se razlaga napotilo na pravo takšne države. V primeru, da pravo, ki naj se uporabi za dedovanje, pozna kolizije, povezane s kategorijami oseb, se vsako napotilo na pravo te države razlaga kot napotilo na pravni sistem ali sklop pravil, ki ga določajo veljavna pravila te države.

Če teh pravil ni, se uporablja pravni sistem ali sklop pravil, s katerim je bil zapustnik najtesneje povezan (člen 37 Uredbe). Državi članici, ki obsega več ozemeljskih enot, od katerih ima vsaka svoja pravna pravila za dedovanje, te uredbe ni treba uporabljati za kolizijo zakonov, ki nastane samo med temi ozemeljskimi enotami (člen 38 Uredbe).

D. PRIZNAVANJE IN IZVRŠEVANJE ODLOČB O DEDOVANJU

1. Priznavanje odločb o dedovanju

Za razliko od nekaterih evropskih instrumentov, ki so odpravili sistem eksekvatur, Uredba št. 650/2012 o dedovanju ureja poenostavljen postopek za egzekvaturu in vsebuje razliko med priznavanjem in izvrševanjem odločbe o dedovanju.¹⁴ Odločba o dedovanju, sprejeta v eni državi članici, se prizna v drugi državi članici brez izvedbe kakršnega koli posebnega postopka (čl. 39 odst. 1 Uredbe).

Kot "odločbo" Uredba šteje vsako odločbo o dedovanju, ki jo je izdalo sodišče države članice, ne glede na to, kako je odločba poimenovana in ali je bila sprejeta v pravnem ali nepravdnem postopku (t. 59 Preambule Uredbe), vključno s sklepom sodnega uradnika o odmeri stroškov sodnega postopka (čl. 3 odst. 1 g) Uredbe). Prvič, odločitev je treba sprejeti v zvezi z (materialnim) področjem uporabe Uredbe (čl. 1 Uredbe). Drugič, odločitev mora biti sprejeta s strani „sodišča“ države članice (čl. 3 odst. 2 Uredbe). Države članice vključujejo vse države članice Evropske unije, razen Danske,¹⁵ Združenega kraljestva ter Irske.¹⁶ V primeru, da je odločba zunaj področja uporabe Uredbe o dedovanju ali odločba sodišča države, v kateri Uredba o dedovanju ni zavezujoča, bi se uporabile druge uredbe (če obstajajo na tem področju) ali nacionalno zakonodajo zadevne države članice.

2. "Sodišče" v smislu člena 3 odstavka 2 Uredbe o dedovanju in notarji

Uredba št. 650/2012 o dedovanju upošteva dejstvo, da so različni organi v posameznih državah članicah pristojni za dedne zadeve ter pojmu "sodišče" pripisuje širok pomen: ne

---

¹⁴ Opomba: pri delu se uporablja pojem „izvršenje“ in njegove izvedenice, saj je to izraz, uporabljen v uradnem prevodu Uredbe v hrvaški jezik. Uredba (EU) št. 650/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z 4. julija 2012. o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju odločb ter sprejemanju in izvrševanju javnih listin v zapuščinskih zadevah in o ustanovitvi evropskega potrdila o dedovanju, SL EU, L 201, 27. 7. 2012., <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/HTML/?uri=CELEX:32012R0650&from=EN> (21. 2. 2019.).

¹⁵ Prečiščena različica Pogodbe o delovanju Evropske unije, Protokol (št. 22) o stališču Danske, SL EU, C 326, 26. 10. 2012., <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A12012E%2FPRO%2F22> (21. 2. 2019.).

¹⁶ Prečiščena različica Pogodbe o delovanju Evropske unije, Protokol (št. 21) o stališču Združenega kraljestva in Irske glede območja svobode, varnosti in pravice, SL EU, C 202, 7. 6. 2016., <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A12016E%2FPRO%2F21> (21. 2. 2019.).

vključuje le sodišča v pravem pomenu besede, temveč tudi notarje ali matične urade, oziroma vse druge organe in pravne strokovnjake, ki so pristojni za dedne zadeve in opravljajo sodne funkcije ali delujejo v skladu s pooblastili, ki jih nanje prenese sodni organ ali delujejo pod nadzorom sodnega organa, pod pogojem, da ti drugi organi in pravni strokovnjaki zagotavljajo jamstva glede svoje nepristranskosti in pravice vseh strank do zaslišanja in pod pogojem, da so odločbe, ki jih izdajo po pravu države članice, v kateri delujejo: (a) lahko predmet pritožbe ali revizije, ki jih izvaja pravosodni organ, in (b) imajo podobno veljavo in učinek kot odločba pravosodnega organa glede iste zadeve (t. 20 Preambule Uredbe, čl. 3 odst. 2 Uredbe).

V zvezi z notarji bi morala Uredba o dedovanju vsem notarjem, ki so pristojni za dedne zadeve v državah članicah, omogočati izvajanje teh pooblastil. Ali so notarji v zadevni državi članici vezani na pravila o pristojnosti iz Uredbe št. 650/2012 o dedovanju bi moralo biti odvisno od tega, ali je njihovo delovanje zajeto z izrazom "sodišče" v smislu Uredbe. Prav tako bi morali biti akti, ki jih izdajo notarji v zadevah v zvezi z dedovanjem v državah članicah, v pravnih poslih v skladu z Uredbo št. 650/2012 o dedovanju. Torej, če notarji opravljajo sodno funkcijo, zanje veljajo pravila o pristojnosti, odločbe, ki jih izdajo, pa bi morale biti v pravnem prometu v skladu z določbami o priznavanju, izvršljivosti (izvedljivosti) in izvrševanju odločb. Če notarji ne opravljajo sodne funkcije, zanje ne veljajo pravila o pristojnosti in javne listine, ki jih izdajo, bi morale biti v pravnem prometu v skladu z določbami o sprejetju in izvršljivosti javnih listin (t. 21 in 22 Preambule Uredbe).

Države članice so bile oziroma so dolžne obvestiti Evropsko komisijo o sodiščih in drugih organih, ki jih štejejo za „sodišče“ v smislu Uredbe št. 650/2012 o dedovanju (čl. 79 in čl. 78 Uredbe). Seznam organov ali pravnih strokovnjakov, ki se štejejo za "sodišče" posameznih držav članic se nahaja na: https://e-justice.europa.eu/content_succession-380-sl.do?init=true (20. 2. 2019.).

3. Država članica izvora

„Država članica izvora” pomeni državo članico, v kateri je bila izdana odločba, potrjena ali sklenjena sodna poravnava, sestavljena javna listina ali izdano evropsko potrdilo o dedovanju (čl. 3 odst. 1 (e) Uredbe).

4. Država članica izvršitve

„Država članica izvršitve” pomeni državo članico, v kateri se zahteva razglasitev izvršljivosti ali izvršitev odločbe, sodne poravnave ali javne listine (čl. 3 odst. 1 (f) Uredbe).

5. Razlogi za nepriznanje odločbe o dedovanju

Odločba o dedovanju se ne prizna, če obstaja kakršen koli razlog za zavrnitev priznanja, kot je določeno v določbah člena 40 Uredbe o dedovanju:

(a) če je priznanje odločbe v očitnem nasprotju z javnim redom (*ordre public*) države članice, v kateri se zahteva priznanje:

Posebno pozornost kot razlog za zavrnitev priznanja odločbe o dedovanju zasluži določba o javnem redu (čl. 40. a) Uredbe). Čeprav se pojem javnega reda oziroma vrednot, ki jih zajema, razlikuje od države članice do države članice, bi ta vključeval skupno osnovo za temeljne človekove pravice in načela evropskega prava. V skladu s t. 58 Preambule Uredbe, sodišča ali drugi pristojni organi ne bi smeli uporabljati izjeme javnega reda, da bi zavrnili priznanje ali sprejemanje ali izvrševanje odločbe o dedovanju, javno listino ali sodno poravnavo v zapuščinskih zadevah druge države članice, če bi bilo takšno ravnanje v nasprotju z Listino EU-e o temeljnih pravicah,¹⁷ in zlasti z določbo čl. 21 o prepovedi vseh oblik diskriminacije.¹⁸ Po drugi strani je treba opozoriti, da je prepovedano preverjati glede vsebine odločbo, ki je sprejeta v (drugi) državi članici (čl. 41. Uredbe) tudi takrat kadar se njen izrek bistveno razlikuje od tistega, ki bi bil v skladu s pravom države članice priznanja ali sprejemanja. Sodišče Evropske unije je izrecno obdržalo možnost nadzora nad mejami uporabe mehanizma javnega reda s strani držav članic (čeprav je lahko vprašljivo, do kakšne mere lahko Sodišče nadzoruje uporabo tega mehanizma) (predmet C-7/98: *Dieter Krombach v André Bamberski*: t. 23 in 37;¹⁹ predmet C-38/98: *Renault SA v Maxicar SpA in Orazio Formento*: t. 27 *et seq.*;²⁰ prim. Köhler 2016: 187; prim. Popescu 2014: 98.).

Še posebej so lahko problematične odločbe, ki določajo neenakosti med dediči na podlagi spola, rojstva ali veroizpovedi glede velikosti dednega dela, ali odločbe, ki določajo dedno pravico zakoncev / partnerjev istospolne zakonske zveze / partnerstva, ali žensk v primeru poligamije (prim. Köhler 2016: 186-188; g. Popescu 2014: 98; g. Aras Kramar 2018: 192-193.).

---

¹⁷ Listina Evropske unije o temeljnih pravicah, SL EU, C 202, 7. 6. 2016., <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:12016P/TXT&from=HR> (15. 2. 2019.).

¹⁸ Prepovedana je vsakršna diskriminacija na podlagi spola, rase, barve kože, etničnega ali socialnega porekla, genetskih značilnosti, jezika, vere ali prepričanja, političnega ali drugega mnenja, pripadnosti narodnosti manjšini, premoženja, rojstva, invalidnosti, starosti ali spolne usmerjenosti. (čl. 21. odst. 1. Listine EU-e o temeljnih pravicah). Brez poseganja v posebne določbe Pogodb je na njunem področju uporabe prepovedana vsakršna diskriminacija na podlagi državljanstva. (čl. 21. odst. 2. Listine EU-e o temeljnih pravicah).

¹⁹ Predmet C-7/98, *Dieter Krombach v André Bamberski*, [2000] ECR I-1935 z dne 28. marca 2000, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/ALL/?uri=CELEX:61998CJ0007> (21. 2. 2019).

²⁰ Predmet C-38/98, *Renault SA v Maxicar SpA in Orazio Formento*, [2000] ECR I-2973 z dne 11. maja 2000, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/ALL/?uri=CELEX%3A61998CJ0038_SUM (21. 2. 2019.).

(b) če je bila odločba izdana v odsotnosti tožene stranke, in toženi stranki, ki se ni spustila v postopek, ni bilo vročeno pisanje o začetku postopka ali enakovredno pisanje pravočasno in na tak način, da bi lahko pripravila obrambo, razen če toženec ni začela postopka za izpodbijanje odločbe, čeprav je imel to možnost:

Upoštevajoč zlasti "odsotnost tožene stranke" kot razlog za zavrnitev priznanja, je treba opozoriti, da so razlogi za zavrnitev priznanja, in tudi postopka za razglasitev izvršljivosti koncipirani z vidika pravnih postopkov oz. sporov, tj. brez upoštevanja dejstva, da gre v primeru dednega postopka za nepravdni postopek v katerem je običajno vključenih več strank. Namesto "tožena stranka" bi bilo bolj pravilno govoriti "zainteresirana stranka" (prim. Dutta 2013: 19-20; g. Aras Kramar 2018: 193.).

"Odsotnost tožene stranke" je treba razlagati v okviru prakse Sodišča Evropske unije, predvsem pri uporabi Bruseljske konvencije / Uredbe Sveta (EU) št. 44/2001 z dne 22. decembra 2000 o pristojnosti, priznavanju in izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah²¹ (g. predmet C-474/93, *Hengst Import BV v Anna Maria Campese*²²).

(c) če odločba ni združljiva z odločbo, ki je bila sprejeta v okviru spora med istima strankama v državi članici, v kateri se zahteva priznanje:

Uredba št. 650/2012 o dedovanju vsebuje določbe o "nezdružljivosti odločb" kot razlogu za zavrnitev priznanja, ki se zgleduje po načelu *res iudicata*. Pojem "nezdružljive odločbe" je treba razlagati v luči prakse Sodišča Evropske unije, kot odločbe, ki zajemajo pravne posledice, ki se medsebojno izključujejo (predmet C-145/86: *Horst Ludwig Martin Hoffmann v Adelheid Krieg*: t. 22;²³ predmet C-80/00: *Italian Leather SpA v WECO Polstermöbel GmbH & Co.*: t. 40²⁴). Ob upoštevanju člena 17 Uredbe o načelu litispendence, oziroma obveznostičasne prekinitve postopka *ex officio* dokler se ne ugotovi pristojnost sodišča države članice, ki je prvo začelo postopek, je zelo majhna verjetnost obstoja dveh (nezdružljivih) odločb držav članic med istimi strankami. V tem primeru Uredba o dedovanju določa prednost odločbe o dedovanju države članice priznanja, ne glede na to, ali je bila ta odločba sprejeta pred odločitvijo druge države članice, katere priznanje se zahteva (*arg ex* čl. 40 odst. 1 c) Uredbe) (g. Popescu 2014: 99.).

---

²¹ SL EU, L 12, 16. 1. 2001., <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=celex%3A32001R0044> (21. 2. 2019.).

²² Predmet C-474/93, *Hengst Import BV v Anna Maria Campese*, [1995] ECR I-2113 z dne 13. julij 1995, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A61993CJ0474> (21. 2. 2019.).

²³ Predmet C-145/86, *Horst Ludwig Martin Hoffmann v Adelheid Krieg*, [1988] ECR 645 z dne 4. februarja 1988, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX%3A61986CJ0145> (21. 2. 2019.).

²⁴ Predmet C-80/00, *Italian Leather SpA v WECO Polstermöbel GmbH & Co.*, [2002] ECR I-4995 z dne 6. junija 2002, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/GA/TXT/?uri=CELEX:62000CJ0080> (21. 2. 2019.).

(d) če odločba ni združljiva s prejšnjo odločbo, sprejeto v drugi državi članici, ali v tretji državi v postopku glede istega zahtevka med istima strankama, in sicer, pod pogojem, da predhodna odločba izpolnjuje predpisane pogoje za priznanje v državi članici, v kateri se zahteva priznanje:

V takem primeru "nezdružljivosti" dveh odločb gre se za to, da je odločba, katere priznanje se zahteva, nezdružljiva s predhodno sprejeto odločbo v drugi državi članici (ne tisti, v kateri se zahteva priznanje) ali v tretji državi, in vključuje isti predmet in iste stranke. V tem primeru Uredba o dedovanju uporablja načelo prednosti prejšnje odločbe, če ta prejšnja odločba izpolnjuje predpisane pogoje za priznanje v državi članici, v kateri se zahteva priznanje. Ni torej nujno, da je tudi ta predhodna odločba (že) priznana v državi članici, v kateri se zahteva priznanje (g. Popescu 2014: 99.).

Sodišče po uradni dolžnosti ne skrbi za navedene razloge za zavrnitev priznanja odločbe o dedovanju (*arg ex*: čl. 48, čl. 50, čl. 51 Uredbe). Drugi razlogi, kot je pristojnost sodišča države izvora odločbe, se ne upoštevajo.

6. Prekinitev postopka za priznanje odločbe o dedovanju

Sodišče države članice, v kateri se zahteva priznanje odločbe, podane v drugi državi članici, lahko začasno ustavi postopek, če je bilo v državi članici izvora zoper odločbo vloženo redno pravno sredstvo (čl. 42 Uredbe). Sodišče države članice, v kateri se zahteva priznanje odločbe, ima torej določeno diskrecijsko pravico („*may stay*“) pri presoji primernosti tega ukrepa, za razliko od primera, ko poteka postopek razglasitve izvršljivosti odločbe o dedovanju (g. Čl. 53 Uredbe).

7. Postopek za razglasitev izvršljivosti odločbe o dedovanju

Odločba, sprejeta v državi članici in izvršljiva v tej državi članici, je izvršljiva tudi v drugi državi članici, če je na zahtevo ene od zainteresiranih strank v drugi državi članici razglašena za izvršljivo (čl. 43 Uredbe). Treba je opozoriti, da Uredba o dedovanju vsebuje zahtevo po izvršljivosti odločbe o dedovanju, ne pa zahtevo po pravnomočnosti (*final*) (Popescu 2014: 114.). Postopek razglasitve izvršljivosti odločbe o dedovanju ureja pravo države članice izvršitve (čl. 46 odst. 1 Uredbe). Če je treba v več državah članicah izvršiti odločbo o dedovanju, je treba v vsaki od njih opraviti ustrezen postopek za razglasitev izvršljivosti. Pri tem se od vlagatelja ne zahteva, da ima poštni naslov ali pooblaščenega predstavnika v državi članici, v kateri se zahteva izvršitev (čl. 46 odst. 2 Uredbe).

8. Krajevna pristojnost sodišč

Zahteva za razglasitev izvršljivosti odločbe se vloži pri sodišču ali pristojnemu organu države članice izvršitve, o čemer država članica poroča Komisiji v skladu s členom 78 Uredbe o dedovanju (čl. 45 odst. 1 Uredbe). Krajevna pristojnost se določi glede na stalno prebivališče stranke, zoper katero se zahteva izvršitev, ali glede na kraj izvršitve (čl. 45 odst. 2 Uredbe). Pri tem sodišče države članice izvršitve, pred katerim se začne postopek, uporablja nacionalno pravo te države članice, da preveri, ali ima stranka stalno prebivališče v državi članici za namene postopka za razglasitev izvršljivosti odločbe (čl. 45 – čl. 58 Uredbe) (čl. 44 Uredbe).

V skladu z hrvaškim Zakonom o izvajanju Uredbe št. 650/2012 o dedovanju, o zahtevi za priznanje ali razglasitev izvršljivosti (izvršljivost) odločbe o dedovanju (kot tudi javnih listin in sodnih poravnav) odloča občinsko sodišče (čl. 4 odst. 1 in 2 Zakona o izvajanju Uredbe).

V skladu s slovenskim Zakonom o dedovanju, se zahteva za razglasitev izvršljivosti odločbe, javne listine in sodne poravnave, izdane, sestavljene oziroma sklenjene v drugi državi članici in izvršljive v tej državi, vloži pri okrožnem sodišču, ki je krajevno pristojno v skladu s 45. členom Uredbe 650/2012/EU (čl. 227.h odst. 1 Zakona o dedovanju).

9. Zahteva za razglasitev izvršljivosti odločbe o dedovanju

Zahtevi za razglasitev izvršljivosti odločbe o dedovanju mora biti priložena kopija odločbe, ki izpolnjuje pogoje, potrebne za ugotavljanje njene verodostojnosti, in potrdilo, ki ga je izdalo sodišče ali pristojni organ države članice izvora na obrazcu, ki je sestavni del Izvedbene uredbe št. 1329/2014 (čl. 46 odst. 3 Uredbe).²⁵ Če sodišče ali pristojni organ tako zahteva, se priloži prevod teh listin, ki ga mora opraviti oseba, ki je pooblaščen za prevajanje v eni od držav članic (čl. 47 odst. 2 Uredbe).

V skladu z hrvaškim Zakonom o izvajanju Uredbe št. 650/2012 o dedovanju, so pristojni organi Republike Hrvaške za izdajo odločbe o dedovanju občinsko sodišče, ki je odločalo na prvi stopnji, ali notar, ki je sprejel odločitev, na katero se nanaša predlog za izdajo potrdila (čl. 5 odst. 1 Zakona o izvajanju Uredbe). Če notar ugotovi, da predpostavke za izdajo potrdila niso izpolnjene, mora predlog skupaj z javno listino in spise predmeta posredovati v odločanje občinskemu sodišču, na območju katerega notar ima sedež. Pri tem mora notar v pisni obliki utemeljiti, zakaj meni, da predpostavke za izdajo potrdila niso izpolnjene ter obvestiti vlagatelja, da je bila zadeva naslovljena na sodišče (čl. 5 odst. 3 Zakona o izvajanju Uredbe).

---

²⁵ g. Prilogo 1 k Izvedbeni uredbi št. 1329/2014.

Zoper odločbo občinskega sodišča s katero se zavrne ali zavrne predlog za izdajo potrdila se lahko vloži pritožba pri okrožnem sodišču (čl. 5 odst. 4 Zakona o izvajanju Uredbe).

V skladu s slovenskim Zakonom o dedovanju, je za izdajo potrdila iz (b) točke tretjega odstavka 46. člena Uredbe za namen priznanja ali razglasitve izvršljivosti sklepa o dedovanju v drugi državi članici pristojno zapuščinsko sodišče (čl. 227.k Zakona o dedovanju). Stvarne pristojnosti Zakon o dedovanju ne določa neposredno, določa pa jo 99. člen Zakona o sodiščih (ZS),²⁶ v skladu s katerim so za zapuščinske zadeve pristojna okrajna sodišča.

Uredba št. 650/2012 o dedovanju posebej ureja primere, v katerih potrditev odločbe o dedovanju ni bila predložena (čl. 47 odst. 1 Uredbe). Zato je predložitev potrdila na evropskem obrazcu neobvezna. (Aras Kramar 2018: 193.).

Če odločitev o dedovanju na obrazcu, ki je sestavni del Izvedbene uredbe št. 1329/2014, ni bila vložena, lahko pristojno sodišče ali pristojni organ določi rok za njegovo predložitev ali sprejme enakovredne pisne dokaze ali, če meni, da razpolaga z zadostnimi podatki, stranko oprosti predložitve (čl. 47 odst. 1 Uredbe).

10. Odločba o zahtevi za razglasitev izvršljivosti odločbe o dedovanju

Odločba o dedovanju se razglasi za izvršljivo brez odlašanja, takoj po izpolnitvi formalnosti, predpisanih z Uredbo (čl. 46, čl. 48 Uredbe). Prvi del postopka je torej nekontradiktoren. V tem postopku razglasitve izvršljivosti odločbe se ne preverijo razlogi za zavrnitev priznanja, prav tako stranka, zoper katero se zahteva izvršitev odločbe, v tej fazi postopka nima možnosti dajati nobenih izjav glede zahteve (čl. 48 Uredbe).

Uredba št. 650/2012 o dedovanju vsebuje tudi določbe o delni razglasitvi izvršljivosti odločbe o dedovanju (čl. 55 Uredbe). Torej, če je z odločbo o dedovanju odločeno o več zahtevkih, pa izvršljivosti ni mogoče razglasiti glede vseh zahtevkov, pristojno sodišče ali pristojni organ razglasi izvršljivost odločbe o dedovanju za enega ali več teh zahtevkov (čl. 55 odst. 1 Uredbe). Poleg tega lahko vlagatelj zahteve za razglasitev izvršljivosti odločbe o dedovanju zahteva, da se določitev izvršljivosti omeji na dele odločbe o dedovanju (čl. 55. odst. 2. Uredbe).

Vlagatelj je nemudoma obveščen o odločbi o vlogi za razglasitev izvršljivosti v skladu s postopkom, predpisanim po pravu države članice izvršitve (čl. 49 odst. 1 Uredbe). Odločba o

---

²⁶ Zakon o sodiščih (Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo, 45/08, 96/09, 86/10 – ZJNepS, 33/11, 75/12 – ZSPDSLS-A, 63/13, 17/15, 23/17 – ZSSve in 22/18 – ZSICT).

izvršljivosti se vroči stranki, zoper katero se zahteva izvršitev, skupaj z priloženo odločbo o dedovanju, če ji ta ni bila vročena že prej (čl. 49 odst. 2 Uredbe). Na tej stopnji proces razglasitve izvršljivosti dejansko postane protisloven.

11. Pritožba zoper odločbo o zahtevi za razglasitev izvršljivosti odločbe o dedovanju

Potem ko se strankam izda odločba o razglasitvi izvršljivosti odločbe, se lahko vsaka stranka zoper to odločbo pritoži (čl. 50 odst. 1 Uredbe). Pravno sredstvo se vloži pri sodišču, katerega ime zadevna država članica sporoči Komisiji v skladu s členom 78 Uredbe (čl. 50 odst. 2 Uredbe).

V skladu z hrvaškim Zakonom o izvajanju Uredbe št. 650/2012 o dedovanju, je zoper odločbo o zavrnitvi ali zavrženju zahteve dovoljena pritožba vlagatelja zahteve, o kateri odloča županijsko sodišče (čl. 4 odst. 3 Zakona o izvajanju Uredbe), medtem ko je ugovor zoper odločbo o razglasitvi izvršljivosti dopusten v 30 oziroma 60 dneh v skladu s členom 50 odstavkom 5 Uredbe št. 650/2012 o dedovanju. O ugovoru odloča občinsko sodišče, ki je izdalo odločbo (čl. 4 odst. 4 Zakona o izvajanju Uredbe). Pred odločitvijo o ugovoru je treba zaslišati nasprotne stranke in vlagatelja. Poleg vabila na narok se vlagatelju vroči tudi ugovor nasprotne stranke (čl. 4 odst. 5 Zakona o izvajanju Uredbe). Zoper odločbo o pritožbi nasprotne stranke je dovoljena pritožba o kateri odloči županijsko sodišče (čl. 4 odst. 6 Zakona o izvajanju Uredbe).

V skladu s slovenskim Zakonom o dedovanju, o ugovoru zoper sklep o razglasitvi izvršljivosti po 50. členu Uredbe 650/2012/EU odloča sodišče, ki je izdalo sklep o razglasitvi izvršljivosti (krajevno pristojno okrožno sodišče), v senatu treh sodnikov (čl. 227.i odst. 1 Zakona o dedovanju). Roka za vložitev pritožbe zoper razglasitev izvršljivosti Zakon o dedovanju ne navaja izrecno, se pa izrecno sklicuje na 50. člen Uredbe, kjer je rok določen. Določa pa Zakon o dedovanju rok za odgovor na ugovor, ki je 30 dni od vročitve ugovora. V tretjem odstavku člena 227.i zakon o dedovanju določa, da če je odločitev o ugovoru odvisna od spornih dejstev, odloči sodišče o ugovoru po opravljenem naroku.

Uredba o dedovanju določa rok za pritožbo zoper razglasitev izvršljivosti, in sicer 30 dni od njene vročitve. Če stranka, zoper katero se zahteva izvršitev, nima stalnega prebivališča v državi članici, v kateri je razglašena izvršljivost odločbe, temveč v drugi državi članici, je rok za vložitev pritožbe 60 dni, teči pa začne z dnem, ko je stranki potrdilo o izvršljivosti vročena osebno ali na njenem prebivališču. Tega roka ni mogoče podaljšati zaradi oddaljenosti (čl. 50 odst. 5 Uredbe). Rok za vložitev pritožbe zadrži izvršitev, kar pomeni da, dokler ta rok ne poteče

in vse do odločitve o tem pravnem sredstvu, ni mogoče izvesti nobenih izvršilnih ukrepov zoper lastnino stranke, razen ukrepov zavarovanja (čl. 54 odst. 3 Uredbe).

Pritožba se obravnava po pravilih kontradiktornega postopka (čl. 50 odst. 3 Uredbe). Če se stranka, zoper katero se zahteva izvršitev, ne pojavi pred sodiščem, ki odloča o pravnem sredstvu, ki ga vloži vlagatelj, se uporabljajo določbe člena 16 Uredbe o dedovanju, tudi v primerih, ko stranka, zoper katero se zahteva izvršitev, nima stalnega prebivališča v nobeni od držav članic (čl. 50 odst. 4 Uredbe). V skladu s členom 16 Odstavek 1 Uredbe št. 650/2012 o dedovanju, če se tožena stranka, ki običajno prebiva v državi, ki ni država članica, v kateri je bil sprožen postopek, ne spusti v postopek, pristojno sodišče prekine postopek, dokler se ne ugotovi, da je lahko tožena stranka pisanje o začetku postopka ali enakovredno pisanje prejela pravočasno, da je lahko pripravila svojo obrambo, ali da so bili v zvezi s tem sprejeti vsi potrebni ukrepi (čl. 16 odst. 1 Uredbe). Te določbe Uredbe št. 650/2012 o dedovanju se ne uporabljajo, če je treba pisanje o začetku postopka ali drugo enakovredno pisanje poslati iz ene države članice v drugo. V slednjem primeru veljajo določbe člena 19 Uredbe (ES) št. 1393/2007 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. novembra 2007 o vročanju sodnih in izvensodnih pisanj v civilnih ali gospodarskih zadevah v državah članicah (vročitev dokumentov)²⁷ (čl. 16 odst. 2 Uredbe). Če se določbe Uredbe (ES) št. 1393/2007 o vročitvi dokumentov ne morejo uporabiti, in je potrebno pisanje o začetku postopka ali enakovredno pisanje poslati v tujino, se uporabi člen 15 Haške konvencije z dne 15. novembra 1965 o vročitvi sodnih in zunajsodnih listin v civilnih ali gospodarskih zadevah v tujini²⁸ (čl. 16 odst. 3 Uredbe).

V primeru pravnega sredstva lahko sodišče zahtevo zavrne ali prekliče razglasitev izvršljivosti le iz razlogov, navedenih v členu 40 Uredbe o dedovanju (razlogi za nepriznanje; čl. 52 Uredbe). Odločitev o pravnem sredstvu sodišče izda nemudoma (čl. 52 Uredbe). Odločitev o pritožbi se lahko izpodbija samo v postopku o katerem je država članica obvestila Komisijo v skladu s členom 78 Uredbe (čl. 51 Uredbe).

Izvršitev odločbe o dedovanju se izvaja v skladu z nacionalnimi predpisi države članice izvršitve.

---

²⁷ Uredba (EU) št. 1393/2007 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. novembra 2007 o vročanju sodnih in zunajsodnih pisanj v civilnih ali gospodarskih zadevah v državah članicah (vročanje pisanj) in razveljavitvi Uredbe Sveta (EU) št. 1348/2000, SL EU, L 324, 10. 12. 2007., <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32007R1393&from=hr> (21. 2. 2019.).

²⁸ Konvencija z dne 15. novembra 1965 o vročanju sodnih in zunajsodnih listin v civilnih ali gospodarskih zadevah v tujini, <https://www.hcch.net/en/instruments/conventions/full-text/?cid=17> (21. 2. 2019.).

12. Prekinitev postopka za izvršitev odločbe o dedovanju

Sodišče države članice, pred katerim poteka pritožba zoper odločbo o zahtevi za razglasitev izvršljivosti odločbe o dedovanju (čl. 50 Uredbe) ali postopek, v katerem se izpodbija odločba o tej pritožbi (čl. 51 Uredbe), na zahtevo stranke, zoper katero se zahteva izvršitev odločbe, prekine postopek, če je bila izvršljivost odločbe v državi članici izvora zaradi vložitve pravnega sredstva zadržana (čl. 53 Uredbe).

13. Začasni ukrepi in ukrepi zavarovanja

Za namene zavarovanja lahko vlagatelj vedno zahtevačasne ukrepe, vključno z ukrepi zavarovanja, v skladu z zakonodajo države članice izvršitve, tudi če ni zahteval razglasitve izvršljivosti odločbe o dedovanju (čl. 54 odst. 1 Uredbe). Poleg tega razglasitev izvršljivosti odločbe o dedovanju vključuje *ex lege* tudi pooblastilo za uvedbo ukrepov zavarovanja (čl. 54 odst. 2 Uredbe). Zaščitni ukrepi na premoženju stranke, zoper katero se zahteva izvršitev (čl. 54. st. 3. Uredbe), pa se lahko izrečejo tudi tekom roka za pravno sredstvo in vse do sprejetja odločbe o tem pravnem sredstvu (čl. 50 odst. 5 Uredbe).

14. Stroški postopka in brezplačna pravna pomoč

Uredba o dedovanju vsebuje določbe, ki prepovedujejo od stranke, ki v eni od držav članic vloži zahtevo za priznanje, izvršljivost ali izvršitev odločbe, izdane v drugi državi članici, zahtevati varščine, jamstva ali pologa ne glede na njihov naziv, iz razloga, da je ta stranka tuj državljan ali da nima stalnega prebivališča oziroma ne prebiva v državi članici izvršitve (čl. 57 Uredbe).

Vlagatelj zahteve za razglasitev izvršljivosti odločbe o dedovanju, ki mu je bila v državi članici izvora odobrena popolna ali delna brezplačna pravna pomoč ali oprostitev stroškov postopka, je tudi v postopku za razglasitev izvršljivosti upravičen do kar najširšega možnega obsega pravne pomoči ali oprostitve stroškov, ki jih določa pravo države članice izvršitve (čl. 56 Uredbe). Pravica do brezplačne pravne pomoči je eno od splošnih načel zagotovljenih v členu 47 Listine EU o temeljnih pravicah. V skladu z Uredbo o dedovanju je treba razlikovati med primeri, v katerih je bila vlagatelju zahteve odobrena brezplačna pravna pomoč v državi članici izvora in primerih, ko pomoč ni bila odobrena (*arg. ex* čl. 56 Uredbe). V prvem primeru je v literaturi poudarjeno, da se načelo priznanja ne nanaša le na tujo odločbo, ampak tudi na brezplačno pravno pomoč, tako da sodišče države članice izvršitve ne sme ponovno preučiti premoženjske in drugih pogoje za pridobitev brezplačne pravne pomoči (Popescu 2014: 117.). Ker se obseg pravne pomoči med državami članicami razlikuje, se vlagatelju zahteve zajamči "najširši možni obseg" brezplačne pravne pomoči. Po drugi strani se pa navaja tudi, da je

sodišče države članice izvršitve v okviru načela učinkovitega pravnega varstva pooblaščen, da opravi skupno oceno potrebe po brezplačni pravni pomoči (Popescu 2014: 117.). Okoliščina, da vlagatelju zahteve v državi članici izvor brezplačna pravna pomoč a ni bila odobrena, ni ovira za to, da stranka zahteva pravno pomoč v državi članici izvršitve v skladu z njenim nacionalnim pravom (*arg. ex* čl. 56 Uredbe).

V skladu s členom 58 Uredbe št. 650/2012 o dedovanju, v državi članici izvršitve v postopku razglasitve izvršljivosti odločbe o dedovanju, ni dovoljeno zahtevati nobene takse, pristojbine ali dajatve, izračunane glede na vrednost spornega predmeta (čl. 58 Uredbe).

E. SPREJEMANJE IN IZVRŠEVANJE JAVNIH LISTIN IN SODNIH PORAVNAV V ZAPUŠČINSKIH ZADEVAH

1. Sprejemanje javnih listin v zapuščinskih zadevah

Da bi se upoštevali različni sistemi reševanja dednih zadev v državah članicah EU, Uredba št. 650/2012 o dedovanju priznava javne/verodostojne listine²⁹ (kot so, npr. pogodba med strankama o delitvi zapuščine, oporoča in pogodba o dedovanju, izjava o sprejemu ali opustitvi dediščine). Posebna je, namreč, vrednost Uredbe pri izenačevanju javnih listin, sestavljenih v drugi državi članici, z javnimi listinami države članice foruma.

2. Javna listina v zapuščinskih zadevah

Uredba št. 650/2012 o dedovanju vsebuje avtonomno opredelitev pojma javne listine. Po čl. 3 odst. 1 i) Uredbe, „javna listina” pomeni listino v dedni zadevi, ki je bila uradno sestavljena ali overjena kot javna listina v državi članici in katere verodostojnost³⁰ se nanaša na podpis in vsebino javne listine, ter, ki jo je ugotovil državni organ ali drug organ, ki ga je za ta namen pooblastila država članica izvora. Pristnost javne listine se ne sme zamenjevati z materialno veljavnostjo akta kot pravnega posla.

3. Dokazna moč javne listine v dednih zadevah

Javna listina, sestavljena v eni državi članici, ima enako dokazno moč v drugi državi članici, kot jo ima v državi članici izvora, ali učinek, ki je temu najbližji, pod pogojem, da to ni v očitnem nasprotju z javnim redom države članice v kateri se zahteva sprejemanje te listine

---

²⁹ V uradnem prevodu Uredbe št. 650/2012 o dedovanju v hrvaškem jeziku se uporablja tudi pojem javne listine in pojem verodostojnih listin (g. t. 58. – 66. Preambule Uredbe). V. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/HTML/?uri=CELEX:32012R0650&from=EN> (21. 2. 2019.).

³⁰ V uradnem prevodu Uredbe št. 650/2012 o dedovanju v hrvaškem jeziku se uporablja izraz "verodostojnost" javne listine (g. t. 62. Preambule Uredbe, čl. 3. Odst. 1. i), čl. 59. odst. 2. reč. 1. Uredbe). V. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/HTML/?uri=CELEX:32012R0650&from=EN> (21. 2. 2019.).

(čl. 59 odst. 1 reč. 1 Uredbe). Tako, v skladu s Hrvaško zakonodajo listina, ki jo v predpisani obliki izda nacionalni organ v mejah njegove pristojnosti, in listina, ki jo v taki obliki izda pravna ali fizična oseba pri izvajanju javne oblasti, ki mu je zaupana z zakonom ali predpisom, ki temelji na zakonu (javna listina) dokazuje resničnost tega, kar je v njej potrjeno ali določeno. Pri tem je dovoljeno dokazovati, da so v javni listini napačno ugotovljena dejstva, ali da je listina bila nepravilno sestavljena (čl. 230 Zakona o pravnem postopku³¹). Podobne določbe vsebuje 224. člen slovenskega Zakona o pravnem postopku. Opisana dokazna moč javne listine se v skladu s členom 59 odstavek 1 Uredbe o dedovanju razteza na druge države članice in se lahko njena vsebina opiše ali dokaže z uporabo predpisanih obrazcev.

Pri ugotavljanju dokazne moči javne listine v drugi državi članici je treba upoštevati naravo in obseg dokazne moči te javne listine v državi članici izvora (t. 61 Preambule Uredbe). Če pravo države članice izvora določa dokazno moč javne listine, ki ni v skladu z zakonodajo države članice sprejema, in glede na to, da se čl. 59 odst. 1 stavek 1 alternativno nanaša na "najbolj primerljiv učinek", ki ga lahko ima ta dokument v državi članici izvora, je potrebno ugotoviti, da se listini ne more priznati večja dokazana moč od tiste, ki jo določa zakonodaja države članice, v kateri se zahteva njeno sprejetje (prim. Dutta 2013: 20.).

Oseba, ki želi uporabljati javno listino v drugi državi članici, lahko zaprosi organ, ki je sestavil javno listino v državi članici izvora, naj izpolni obrazec, ki opisuje dokazno moč, ki jo javna listina ima v državi članici izvora in, ki je sestavni del Izvedbene uredbe št. 1329/2014 (čl. 59 odst. 1 stavek 2 Uredbe).³²

4. Izpodbijanje verodostojnosti javne listine na področju zapuščinskih zadev

Verodostojnost³³ javne listine se lahko izpodbija samo pred sodišči države članice izvora v skladu s pravom te države (čl. 59 odst. 2 reč. 1 Uredbe). Pri tem je pojem "verodostojnost" samostojen pojem, ki zajema elemente, kot so pristnost listine, zahteve glede obličnosti za listino, pooblastila organa, ki sestavi listino, in postopek, po katerem se listina sestavi (t. 62 Preambule Uredbe). Prav tako bi ta pojem vključeval tudi dejanske elemente, ki jih je v listino zabeležil zadevni organ, kot je dejstvo, da sta se navedeni stranki določenega dne

---

³¹ Zakon o pravnem postopku Republike Hrvaške, Uradni list SFRJ, št. 4/77 – 35/91; Uradni list RH, št. 26/91, 53/91, 91/92, 112/99, 88/01 – g. čl. 50. Zakona o arbitraži, 117/03, 88/05 – g. čl. 129. Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o izvrševanju, 2/07 – g. Odločbo USRH z dne 20. decembra 2006., 84/08, 96/08 – g. Odločbo USRH z dne 9. julija 2008, 123/08 – popravek, 57/11, 148/11 – prečiščeno besedilo, 25/13, 89/14 – g. Odločbo USRH z dne 11. julija 2014

³² g. Prilogo 2 k Izvedbeni uredbi št. 1329/2014, še posebej t. 4. Obrazca II (Priloga 2) k Izvedbeni uredbi št. 1329/2014.

³³ V Uradnem prevodu Uredbe št. 650/2012 o dedovanju v hrvaškem jeziku se uporablja izraz "verodostojnost" javne listine (g. t. 62. Preambule Uredbe, čl. 3. odst. 1. i), čl. 59. odst. 2. reč. 1. Uredbe). V. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/HTML/?uri=CELEX:32012R0650&from=EN> (21. 2. 2019.).

sestali v prisotnosti tega organa in dali navedene izjave (t. 62 Preambule Uredbe). Javna listina, ki se izpodbija v državi članici izvora, v drugi državi članici nima dokazne moči, dokler je postopek izpodbijanja pred pristojnim sodiščem v teku (čl. 59 odst. 2 stavek 2 Uredbe). Javna listina, ki je bila zaradi izpodbijanja razglašena za neveljavno, ne bi smela imeti nobene dokazne moči več (t. 65 Preambule Uredbe).

5. Izpodbijanje pravnih aktov ali pravnih razmerij, ki so vzpostavljeni z javno listino v zapuščinskih zadevah

Izpodbijanje verodostojnosti javne listine je treba razlikovati od izpodbijanja pravnih poslov (kot so npr., sporazum o delitvi zapuščine, oporoke ali dednopravna pogodba) ali pravnih razmerij (kot so npr. določitev ter njihovih deležev ali drugih elementov, določenih v pravu, ki se uporablja, za dedovanje) določenih v javni listini (t. 63 Preambule Uredbe, čl. 59 odst. 3. Uredbe). Pravni posli ali pravna razmerja, opredeljeni v javni listini, se izpodbijajo pred pristojnimi sodišči ali organi v skladu z Uredbo št. 650/2012 o dedovanju in po pravu, ki se uporablja v skladu s poglavjem III. Uredbe (čl. 59 odst. 3 stavek 1 Uredbe). Če se vprašanje v zvezi s pravnimi posli ali pravnimi razmerji v zapuščinskih zadevah, določenih v javni listini, postavi kot predhodno vprašanje v postopku pred sodiščem države članice, potem je to sodišče pristojno za odločanje o tem vprašanju (t. 64. Preambule Uredbe, čl. 59 odst. 4. Uredbe). Izpodbijana javna listina nima nobene dokazne moči v drugi državi članici, dokler je postopek izpodbijanja pred pristojnim sodiščem v teku. (čl. 59 odst. 3 stavek 2 Uredbe).

6. Razglasitev izvršljivosti javne listine v zapuščinskih zadevah

V zvezi s sistemom izvršitve ali razglasitve izvršljivosti javne listine Uredba št. 650/2012 o dedovanju predpisuje uporabo istega sistema, vzpostavljenega za odločbe o dedovanju (čl. 60, čl. 45 – čl. 58 Uredbe). Posebnosti obstajajo v zvezi z razlogi za izpodbijanje odločbe o zahtevi za razglasitev izvršljivosti javne listine in se nanašajo na to, da je izpodbijanje mogoče le, če je izvršitev javne listine v očitnem nasprotju z javnim redom (*ordre public*) države članice izvršitve (čl. 60 odst. 3 Uredbe).

Zahtevi za razglasitev izvršljivosti javne listine o dedovanju mora biti priložena kopija javne listine, ki izpolnjuje pogoje, potrebne za ugotavljanje njene verodostojnosti in dokazilo, ki ga je izdal pristojni organ države članice izvora in je sestavni del javne listine, na zahtevo katere koli zainteresirane stranke, na obrazcu, ki je sestavni del Izvedbene uredbe št. 1329/2014 (čl. 60 odst. 2 v zvezi z čl. 46 odst. 3 Uredbe).³⁴

---

³⁴ g. Prilogo 2 k Izvedbeni uredbi št. 1329/2014.

Za namen priznanja ali razglasitve izvršljivosti javne listine v drugi državi članici, so v skladu s hrvaškim Zakonom o izvajanju Uredbe št. 650/2012 o dedovanju v Republiki Hrvaški pristojni za izdajo potrdil sodišče ali notar, ki je izdal javno listino, za katero se predlaga izdaja potrdila (čl. 5 odst. 1 Zakona o izvajanju Uredbe). V primeru, ko notar ugotovi, da pogoji za izdajo potrdila niso izpolnjeni, predlog skupaj z javno listino in spisom zadeve predloži v odločanje občinskemu sodišču na področju katerega se nahaja njegov sedež. Pri tem mora notar v pisni obliki utemeljiti, zakaj meni, da predpostavke za izdajo potrdila niso izpolnjene, in vlagatelja obvesti, da je bila zadeva naslovljena na sodišče (čl. 5 odst. 3 Zakona o izvajanju Uredbe). Zoper odločbo občinskega sodišča, ki zavrne ali zavrže predlog za izdajo potrdila, je dovoljena pritožba, ki se lahko vloži pri županijskem sodišču. (čl. 5 odst. 4 Zakona o izvajanju Uredbe).

V skladu s slovenskim Zakonom o dedovanju, je za izdajo potrdila iz (b) točke tretjega odstavka 46. člena Uredbe za namen priznanja ali razglasitve izvršljivosti sklepa o dedovanju v drugi državi članici pristojno zapuščinsko sodišče (čl. 227.k Zakona o dedovanju).

7. Sodna poravnava v zapuščinskih zadevah

Za namene Uredbe št. 650/2012 o dedovanju, "sodna poravnava" pomeni poravnavo v dedni zadevi, ki jo je potrdilo sodišče, ali je bila med postopkom sklenjena pred sodiščem (čl. 3 odst. 1 h) Uredbe). Uredba o dedovanju torej vsebuje avtonomno opredelitev sodne poravnave v zapuščinskih zadevah.

8. Razglasitev izvršljivosti sodne poravnave v zapuščinskih zadevah

Uredba št. 650/2012 o dedovanju za razglasitev izvršljivosti sodnih poravnav v zapuščinskih zadevah določa uporabo sistema, vzpostavljenega za odločbe o dedovanju (čl. 61, čl. 45 – čl. 58 Uredbe). Posebnosti obstajajo v zvezi z razlogi za izpodbijanje odločbe o zahtevi za razglasitev izvršljivosti sodne poravnave in se nanašajo na to, da je izpodbijanje mogoče le, če je izvršitev sodne poravnave v očitnem nasprotju z javnim redom (*ordre public*) države članice izvršitve (čl. 61 odst. 3 Uredbe).

Zahtevi za razglasitev izvršljivosti sodne poravnave v zapuščinskih zadevah mora biti priložena kopija sodne poravnave, ki izpolnjuje pogoje, potrebne za ugotavljanje njene verodostojnosti in potrdilo, ki ga je izdalo sodišče države članice izvora, ki je sprejelo poravnavo ali pred katerim je poravnava sklenjena na zahtevo katere koli zainteresirane stranke,

na obrazcu, ki je sestavni del Izvedbene uredbe št. 1329/2014 (čl. 61 odst. 2 v zvezi z čl. 46 odst. 3 Uredbe).³⁵

V skladu z hrvaškim Zakonom o izvajanju Uredbe št. 650/2012 o dedovanju, je pristojni organ Republike Hrvaške za izdajo potrdila o sodni poravnavi sodišče, pred katerim je bila sklenjena sodna poravnava (čl. 5 odst. 1 Zakona o izvajanju Uredbe). Zoper odločbo občinskega sodišča, ki zavrača ali zavrne predlog za izdajo potrdila, se pritožba lahko vloži pri okrožnem sodišču. (čl. 5 st. 4 Zakona o provedbi Uredbe).

9. Nezdržljivost javnih listin, sodnih poravn in odločb o dedovanju

Posebno vprašanje je, kako ravnati, če se pristojnemu organu predložita dve javni listini, ki sta nezdržljivi ali če je javna listina nezdržljiva z odločitvijo o dedovanju. Če se pri uporabi Uredbe št. 650/2012 o dedovanju predloži organu dve nezdržljivi javni listini, bi moral organ odpraviti vprašanje kateri javni listini (če sploh) bi bilo treba dati prednost ob upoštevanju okoliščin posameznega primera. Če iz teh okoliščin ni razvidno, katera javna listina bi morala imeti prednost, potem o zadevi odločajo pristojna sodišča v skladu z Uredbo št. 650/2012 o dedovanju ali, če se to vprašanje pojavi kot predhodno vprašanje med postopkom, sodišče, pred katerim je bil ta postopek sprožen. V primeru nezdržljivosti javne listine in odločbe o dedovanju bi bilo treba upoštevati razloge za nepriznavanje odločbe v skladu z Uredbo št. 650/2012 o dedovanju (t. 66 Preambule Uredbe; *arg ex* čl. 40 odst. 1 (c) in (d) Uredbe). Prav tako je treba upoštevati, da bi to veljalo tudi v primeru nezdržljivosti sodne poravnave in odločitve o dedovanju (*arg. ex*: čl. 40 odst. 1 (c) in (d) v zvezi z čl. 61 odst. 1 Uredbe).

F. EVROPSKO POTRDILO O DEDOVANJU

1. Vzpostavitev in namen evropskega potrdila o dedovanju

Uvedba evropskega potrdila o dedovanju (v nadaljnjem besedilu: Potrdilo, EPN) je kvalitativni preboj na področju mednarodnega zasebnega in procesnega prava. Namen uvedbe Potrdila je olajšati pravni položaj dediča, volilnojemnika, izvršitelja oporoke ali skrbnika zapuščine. Lahko ga namreč uporabljajo dediči, volilnojemniki, izvršitelji oporoke ali upravitelji premoženja, ki se morajo v drugi državi članici sklicevati na svoj status ali uveljavljati svoje pravice kot dediči ali volilnojemniki in/ali izvajati svoja pooblastila kot izvršitelji oporoke ali upravitelji zapuščine (čl. 63 odst. 1 Uredbe).

V skladu s členom 63 odstavek 2 Uredbe se lahko Potrdilo uporabi za dokazovanje ene ali več naslednjih stvari: (a) status in/ali pravice vsakega dediča ali, odvisno od primera,

---

³⁵ G. Prilogo 3 k izvedbeni uredbi št. 1329/2014.

vsakega volilojemnika, navedenega v Potrdilu, in njihovih zapuščinskih/dednih delov; (b) dodelitev določene lastnine, ki je del dediščine dedičem, ali odvisno od primera, volilojemnikom, ki so navedeni v Potrdilu; in (c) pooblastila osebe, navedene v Potrdilu za izvršitev volje ali upravljanje zapuščine.

Evropsko potrdilo o dedovanju ne nadomešča nacionalnih dokumentov, ki jih države članice uporabljajo za podobne namene (t. 67 Preambule Uredbe, čl. 62 odst. 3 stavek 1 Uredbe; g. Ivanc, Kraljić 2016: 256-257, Max Planckov inštitut za primerjalno in mednarodno zasebno pravo 2010: 118-119.). Zato uporaba Potrdila ni obvezna (čl. 62 odst. 2 Uredbe). Če pa je predloženo Potrdilo, izdano v drugi državi članici, organ, kateremu je predloženo, ne bi smel zahtevati predložitve odločbe o dedovanju, oziroma javnih listin ali sodne poravnave v dednih zadevah (t. 69 Preambule Uredbe). Problematični so torej lahko primeri, v katerih sta odločba o dedovanju in Potrdilo protislovni, ker Uredba ne predpisuje kateremu izmed dokumentov naj se da prednost, zlasti, ko bi (morebiti) Potrdilo imelo prednost pri uporabi (prim. Popescu 2014: 103.).

Evropsko potrdilo o dedovanju se lahko izda, ko je zapuščinski postopek v teku ali po njegovem zaključku.

2. Pristojni organ

Potrdilo izdajajo sodišča v smislu Uredbe št. 650/2012 o dedovanju (čl. 3 odst. 2 Uredbe), ali drugi organi oziroma osebe, ki so pristojne za dedovanje (kot so notarji) v državi članici izdajateljici in, katerih pristojnost je določena z določbami Poglavja II Uredbe (čl. 64 Uredbe). Zato je torej prepuščeno državi članici, da z nacionalno zakonodajo določi organe pristojne za izdajo Potrdila. Pri tem, ni treba, da so to sodišča v smislu določb člena 3 odstavka 2 Uredbe.

V skladu z hrvaškim Zakonom o izvajanju Uredbe št. 650/2012 o dedovanju, pristojni organi za izdajo evropskega potrdila o dedovanju so občinsko sodišče ali notar kot pooblaščenec sodišča (čl. 6 odst. 1 Zakona o izvajanju Uredbe). Sodišče prepusti vodenje postopka in odločitev o zahtevi za izdajo Potrdila notarju, pred katerim je postopek dedovanja v teku, ali je bil zaključen. Izjemoma bo sodišče vodilo postopek in odločalo o zahtevi za izdajo Potrdila, če je sodni postopek v teku, ali je zapuščinski postopek pravnomočno zaključen (čl. 6 odst. 3. Zakona o izvajanju Uredbe).

V skladu s slovenskim Zakonom o dedovanju, se zahteva za izdajo evropskega potrdila o dedovanju iz 65. člena Uredbe 650/2012/EU se vložijo pri zapuščinskem sodišču (ki je

v skladu z Zakonom o sodiščih krajevno pristojno okrajno sodišče), ki o zahtevi za izdajo evropskega potrdila o dedovanju tudi odloči (čl. 227.b odst. 1 in 2 Zakona o dedovanju).

Glede na to, da Uredba o dedovanju ne napotuje na uporabo člena 17 Uredbe o litispenci, ostaja odprto vprašanje, kako ravnati, kadar je zahteva za izdajo evropskega potrdila o dedovanju vložena pri pristojnih organih različnih držav članic (prim. Popescu 2014: 103; prim. Max Planckov inštitut za primerjalno in mednarodno zasebno pravo 2010: 139-140.).

3. Zahteva za Potrdilo

Potrdilo se izda na zahtevo pooblaščenih oseb (čl. 63 odst. 1, čl. 65 odst. 1 Uredbe) in, obrazec, na katerem je mogoče vložiti zahtevo, kot tudi obrazec Potrdila, sta sestavna dela Izvedbene uredbe št. 1329/2014 (čl. 65 odst. 2, čl. 67 odst. 1 Uredbe).³⁶

Kot pooblaščenih oseb, ki lahko zahtevajo izdajo evropskega potrdila o dedovanju, so v Uredbi navedeni: dediči, volilnojemniki, izvršitelji oporoke ali upravitelji zapuščine, ki se morajo v drugi državi članici sklicevati na svoj status, ali uveljavljati svoje pravice kot dediči ali volilnojemniki in/ali svoja pooblastila kot izvršitelji oporoke ali upravitelji premoženja (čl. 63 odst. 1, čl. 65 odst. 1 Uredbe).

Odrto ostaja vprašanje, ali bi upniki zapuščine pripadali krogu oseb, ki so upravičene zahtevati izdajo Potrdila, z namenom dokazovanja svojega položaja in uveljavljanja svojih pravic (Ivanc, Kraljić 2016: 259; Aras Kramar 2018: 196).

Uredba št. 650/2012 o dedovanju predpisuje vsebino zahteve za izdajo Potrdila (čl. 65 odst. 3 Uredbe). Kot vloga za izdajo Potrdila se lahko uporablja obrazec, ki je sestavni del Izvedbene uredbe št. 1329/2014 (čl. 65 odst. 2 Uredbe; Priloga 4 k Izvedbeni uredbi št. 1329/2014). To določa tudi hrvaški Zakon o izvajanju Uredbe št. 650/2012 o dedovanju (čl. 7 odst. 1 Zakona o izvajanju Uredbe).

V skladu s členom 65 odstavek 3 Uredbe št. 650/2012 o dedovanju (skladno z uradno objavljenim prevodom Uredbe v slovenski jezik):

„Zahteva mora vsebovati podatke, naštetih v nadaljevanju, kolikor prosilec takšne podatke pozna in kolikor so potrebni za to, da lahko organ izdajatelj potrdi elemente, za katere prosilec želi, da se potrdijo; zahtevi se priložijo vse ustrezne listine bodisi v izvorniku bodisi kopije, ki izpolnjujejo pogoje, potrebne za ugotovitev njihove verodostojnosti, brez poseganja v člen 66 odstavek 2:

(a) podatke o zapustniku: priimek (po potrebi priimek ob rojstvu), ime/imena, spol, datum in kraj rojstva, osebno stanje, državljanstvo, identifikacijsko številko (če obstaja), naslov v času smrti, datum in kraj smrti;

(b) podatke o prosilcu: priimek (po potrebi priimek ob rojstvu), ime/imena, spol, datum in kraj rojstva, osebno stanje, državljanstvo, identifikacijsko številko (če obstaja), naslov ter morebitno razmerje z zapustnikom;

---

³⁶ G. Prilogi 4 in 5 2 k Izvedbeni uredbi št. 1329/2014.

- (c) podatke o morebitnem zastopniku prosilca: priimek (po potrebi priimek ob rojstvu), ime/imena, naslov in pooblastila zastopnika;
- (d) podatke o zapustnikovem zakoncu ali partnerju ter po potrebi bivšemu zakoncu/bivših zakoncih ali bivšemu partnerju/ bivših partnerjih: priimek (po potrebi deklinirani priimek), ime/imena, spol, datum in kraj rojstva, osebno stanje, državljanstvo, identifikacijsko številko (če obstaja) in naslov;
- (e) podatke o morebitnih drugih upravičencih na podlagi razpolaganja s premoženjem za primer smrti in/ali na podlagi zakona: priimek in ime/imena ali ime organizacije, identifikacijska številka (če obstaja) in naslov;
- (f) predvideni namen Potrdila v skladu s členom 63;
- (g) kontaktne podatke sodišča ali drugega pristojnega organa, ki obravnava ali je obravnaval(o) dedovanje kot tako, če to pride v poštev;
- (h) elemente, na podlagi katerih prosilec, kjer je ustrezno, uveljavlja pravico do zapuščine kot upravičenec in/ali pravico do izvrševanja oporoke zapustnika in/ali pravico do upravljanja zapuščine;
- (i) navedbo o tem, ali je pokojnik podal izjavo o razpolaganju s premoženjem za primer smrti; navedba o tem kje se nahaja izvornik, če niti izvornik niti kopija nista priloženi;
- (j) podatek o tem, ali je pokojnik sklenil pogodbo o ureditvi premoženjskopравnih razmerij med zakoncema ali pogodbo o ureditvi premoženjsko pravnih razmerij v zvezi z razmerjem, ki ima lahko primerljiv učinek kot zakonska zveza; če nista priložena ne izvornik in ne kopija pogodbe, podatek o tem, kje je izvornik;
- (k) navedba o tem, ali je kateri od upravičencev podal izjavo o sprejemu dediščine oziroma odpovedi dediščini;
- (l) izjavo, v kateri prosilec navede, da elementi, ki jih je treba potrditi, po njegovi vednosti niso predmet spora na sodišču ni nobenega spora glede elementov, za katere se zahteva potrdilo;
- (m) kateri koli drug podatek, ki se prosilcu zdi koristen za izdajo Potrdila.“

Ker je predpisana vsebina vloge za izdajo Potrdila kompleksna, kot tudi sam obrazec, je lahko v praksi njegovo izpolnjevanje s strani uporabnika problematično.

4. Postopek in izdaja Potrdila

Uredba št. 650/2012 o dedovanju predpisuje ravnanje in pooblastila pristojnega organa za izdajo evropskega potrdila o dedovanju, potem ko je prejme prošnjo za njegovo izdajo. Organ izdajatelj po prejemu zahteve preveri podatke, izjave, listine in druga dokazila, ki jih predloži vlagatelj zahteve in pri tem po uradni dolžnosti opravi poizvedbe, če je to določeno z njegovim (nacionalnim) pravom, ali pozove vlagatelja zahteve, naj predloži vsa dodatna dokazila, ki se mu zdijo potrebna (čl. 66 odst. 1 Uredbe). Če vlagatelj zahteve ni predložil kopije ustreznih listin, ki izpolnjujejo pogoje, potrebne za ugotovitev njihove verodostojnosti, se lahko organ izdajatelj odloči sprejeti druge dokaze (čl. 66 odst. 2 Uredbe). Poleg tega, če je to predpisano z nacionalnim pravom (*lex fori*) organa izdajatelja Potrdila, organ izdajatelj lahko zahteva, da se izjave dajo pod prisego ali v obliki častne izjave (čl. 66 odst. 3 Uredbe).

Organ izdajatelj evropskega potrdila o dedovanju sprejme vse potrebne ukrepe, da upravičence obvesti o zahtevi za Potrdilo. Kadar je to potrebno za ugotovitev elementov, ki jih je treba potrditi, zasliši vse udeležene osebe in vse izvršitelje ali upravitelje ter z javnimi

obvestili da možnost drugim morebitnim upravičencem, da uveljavljajo svoje pravice (čl. 66 odst. 4 Uredbe). Hrvaški Zakon o izvajanju Uredbe št. 650/2012 o dedovanju določa, da se obveščanjem in pozivanjem strank z javno objavo smiselno uporabljajo določbe Zakona o dedovanju³⁷ ki se nanašajo na pozivanje prek oglasa, in rok za prijavo na sodišče, ali pri notarju pa je dva meseca od objave oglasa v Uradnem listu (čl. 7 odst. 2 Zakona o izvajanju Uredbe). Prav to pozivanje in obveščanje strank z oglaševanjem v Uradnem listu v praksi bi lahko bilo problematično.

Uredba št. 650/2012 o dedovanju na splošno opredeljuje komunikacijo med pristojnimi organi za izdajanje evropskega potrdila o dedovanju in pristojnimi organi drugih držav članic, ne da bi podrobneje določila pogoje tega sodelovanja. Tako pristojni organ države članice na zahtevo organu izdajatelju Potrdila druge države članice predloži podatke iz zemljiške knjige, matičnih knjig in registrov, v katere se vpišejo listine in dejstva, pomembna za dedovanje ali za premoženjska razmerja med zakoncema ali za primerljiva premoženjska razmerja zapustnika, če je ta pristojni organ po nacionalnem pravu pooblaščen za zagotavljanje takšnih informacij drugemu nacionalnemu organu (čl. 66 odst. 5 Uredbe).

Organ izdajatelj izda Evropsko potrdilo o dedovanju brez odlašanja in uporabi obrazec Potrdila, ki je sestavni del Izvedbene uredbe št. 1329/2014 (čl. 67 odst. 1 stavek 1 in 2. Uredbe; Priloga 5 k Izvedbeni uredbi št. 1329/2014.). Pri tem Uredba št. 650/2012 o dedovanju določa posebne primere v katerih organ izdajatelj ne bo izdal Potrdila. Organ izdajatelj ne izda Potrdila zlasti, če: (a) se elementi, ki jih je treba potrditi, izpodbijajo; ali (b) Potrdilo ne bi bilo skladno z odločbo, ki zadeva iste elemente. (čl. 67 odst. 1 reč. 3 Uredbe).

Organ izdajatelj sprejme vse potrebne ukrepe, da obvesti upravičence o izdaji Potrdila (čl. 67 odst. 2 Uredbe).

Hrvaški zakon o izvajanju Uredbe št. 650/2012 o dedovanju določa, da občinsko sodišče ali notar izda potrdilo na predpisanem obrazcu in strankam predloži overjeno kopijo Potrdila (čl. 7 odst. 3 Zakona o izvajanju Uredbe). Vprašljivo je, ob upoštevanju vseh oseb, ki lahko zahtevajo izdajo Potrdila kot stranke v postopku, (čl. 63 odst. 1 Uredbe, čl. 7 odst. 2 Zakona o izvajanju Uredbe), katerim osebam je treba predložiti overjeno kopijo Potrdila, zlasti ob upoštevanju dejstva, da Zakonom določen šestmesečni rok izteka veljavnosti Potrdila v smislu člena 70 odstavka 3 Uredbe začne teči od trenutka izdaje Potrdila (čl. 7 odst. 3 Zakona o izvajanju Uredbe). Rok veljavnosti Potrdila lahko poteče, medtem ko se „vsem“ strankam poskuša dostaviti Potrdilo.

---

³⁷ Uradni list Republike Hrvaške, št. 48/03, 163/03, 35/05 – g. čl. 1164. odst. 1. Zakona o obligacijskih razmerjih 127/13, 33/15, 14/19.

Slovenski Zakon o dedovanju določa zgolj organ, ki je pristojen za izdajo evropskega potrdila o dedovanju (okrajno sodišče koz zapuščinsko sodišče). Dodatno vsebuje določbe o pravnih sredstvih zoper sklep, s katerim sodišče odloči o zahtevi za izdajo evropskega potrdila o dedovanju in začasni odložitvi učinkov evropskega potrdila. Glede preostalih vprašanj se neposredno uporabljajo določbe Uredbe.

5. Vsebina Potrdila

Obrazec evropskega potrdila o dedovanju, je sestavni del priloge 5 Izvedbene uredbe št.1329/2014 (čl. 67 odst. 1 reč. 1 in 2. Uredbe).

V skladu s členom 68 Uredbe št. 650/2012 o dedovanju (skladno z uradno objavljenim prevodom Uredbe v slovenski jezik):

„Potrdilo vsebuje naslednje podatke, kolikor so potrebni za namen, za katerega se potrdilo izda:

- (a) ime in naslov organa izdajatelja;
- (b) referenčno številko zadeve;
- (c) elemente, na podlagi katerih organ izdajatelj, meni, da je pristojen za izdajo potrdila;
- (d) datum izdaje;
- (e) podatke o vlagatelju zahteve: priimek (po potrebi priimek ob rojstvu), ime/imena, spol, datum in kraj rojstva, osebno stanje, državljanstvo, identifikacijsko številko (če obstaja), naslov ter morebitno razmerje z zapustnikom;
- (f) podatke o zapustniku: priimek (po potrebi priimek ob rojstvu), ime/imena, spol, datum in kraj rojstva, osebno stanje, državljanstvo, identifikacijsko številko (če obstaja), naslov v času smrti, datum in kraj smrti;
- (g) podatke o upravičencih: priimek (po potrebi priimek ob rojstvu), ime/imena in identifikacijsko številko (če obstaja);
- (h) podatek o tem, ali je zapustnik sklenil pogodbo o ureditvi premoženjskopравnih razmerij med zakoncema, ali po potrebi podatek o tem, ali je zapustnik sklenil pogodbo o ureditvi premoženjskopравnih razmerij glede razmerja, ki ima po pravu, ki se uporablja za takšna razmerja, primerljiv učinek kot zakonska zveza, in informacije o premoženjskem razmerju med zakoncema ali primerljivem premoženjskem razmerju;
- (i) pravo, ki se uporablja za dedovanje, in elemente, na podlagi katerih je bilo to pravo določeno;
- (j) podatek o tem, ali se deduje na podlagi zakona ali razpolaganja za primer smrti vključno s podatki o elementih, iz katerih izhajajo pravice in/ali pooblastila dedičev, volilobjemnikov, izvršiteljev oporoke ali upraviteljev zapuščine;
- (k) po potrebi se za vsakega upravičenca navede, kako je sprejel dediščino ali se ji je odpovedal;
- (l) delež, ki pripada vsakemu dediču, in po potrebi seznam pravic in/ali premoženja, ki pripadajo posameznemu dediču;
- (m) seznam pravic in/ali premoženja, ki pripadajo oziroma pripada posameznemu volilobjemniku;
- (n) omejitve pravic dediča/dedičev in, če je ustrezno, volilobjemnika/volilobjemnikov po pravu, ki se uporablja za dedovanje, in/ali v skladu z razpolaganjem za primer smrti;
- (o) pooblastila izvršitelja oporoke in/ali upravitelja zapuščine ter omejitve teh pooblastil po pravu, ki se uporablja za dedovanje in/ali v skladu z razpolaganjem za primer smrti.“

6. Učinki Potrdila

Evropsko potrdilo o dedovanju učinkuje v vseh državah članicah, ne da bi bil za to potreben kakšen poseben postopek (čl. 69 odst. 1 Uredbe). Zlasti se ne zahteva uradna potrditev ali kakršna koli druga formalnost v zvezi s sprejetjem učinkov Potrdila v drugih državah članicah (čl. 74 Uredbe). Poleg tega ni dovoljena kontrola evropskega potrdila o dedovanju z vidika javnega reda (*ordre public*), ali pristojnosti organa izdajatelja ali njene skladnosti z določbami Uredbe o vsebini Potrdila (čl. 68 Uredbe) v državi članici, v kateri se Potrdilo uporablja (državi članici njegovega „sprejemanja“) (*arg ex*: čl. 69 odst. 1, čl. 71 Uredbe).

To ni javna listina v smislu, kot je opredeljeno v Uredbi, vendar ima dokazno moč in se domneva, da resnično dokazuje elemente določene v pravu, ki se uporablja za dedovanje ali katerem koli drugem pravu, ki se uporablja za posamezne elemente (čl. 69 odst. 2 stavek 1 Uredbe). Poleg tega se predpostavlja, da ima oseba, ki je navedena kot dedič, voliljemnik, izvršitelj oporoke, ali upravitelj zapuščine status naveden v Potrdilu, in/ali pravice, ali pooblastila, navedena v Potrdilu, in da ni nobenih drugih pogojev in/ali omejitev v zvezi s temi pravicami ali pooblastili, razen tistih, ki so navedeni v Potrdilu (čl. 69 odst. 2 stavek 2 Uredbe). Dokazna moč Potrdila pa se ne nanaša na elemente, ki niso predpisani z Uredbo, kot je na primer vprašanje sorodstvenega odnosa ter vprašanje, ali je določena lastnina pripadala zapustniku (t. 71 Preambule Uredbe).

Uredba št. 650/2012 o dedovanju določa položaj in zaščito tretjih oseb v dobri veri. Vsaka oseba, ki delujoč na podlagi podatkov v Potrdilu, opravi plačila ali prenese premoženje na osebo, določeno v Potrdilu, kot pooblaščen za sprejem plačila ali premoženja, se šteje, da je opravila transakcijo z osebo, ki je pooblaščen za sprejemanje plačila ali premoženja, razen če ve, da vsebina potrdila ni točna, ali tega ne ve zaradi skrajne malomarnosti (čl. 69. odst. 3. Uredbe). Poleg tega, če oseba, ki je v Potrdilu navedena kot upravičena razpolagati z zapuščino, s to zapuščino razpolaga v korist druge osebe, velja za to drugo osebo, da je poslovala z osebo, ki je pooblaščen za razpolaganje z zadevnim premoženjem, če deluje na podlagi podatkov iz Potrdila, razen če ve, da vsebina Potrdila ni točna, ali tega ne ve zaradi hude malomarnosti (čl. 69 odst. 4 Uredbe).

Zagotoviti je treba zaščito, če so predložene overjene kopije Potrdila, ki so še veljavne (t. 71 Preambule Uredbe, čl. 70 Uredbe). Pri tem Uredba št. 650/2012 o dedovanju ne ureja vprašanja o učinkih takšne pridobitve lastnine s strani tretje osebe (t. 71 Preambule Uredbe).

Zlasti pa je treba poudariti, da je Potrdilo veljaven dokument za vnos prenosov lastnine na podlagi dedovanja v registrih države članice, kot so zemljiške knjige. Ker pa je postopek vpisa predpisan z nacionalnim pravom države članice registra, mora država članica, ki izda

Potrdilo, upoštevati obličnosti, ki so potrebne za vpis v register nepremičnine v državi članici, kjer se nahaja register. (čl. 69 odst. 5, čl. 1 odst. 2 k) in l); t. 68 Preambule Uredbe). Pri tem lahko organi, odgovorni za vpis lastnine v zadevnih registrih, zahtevajo od osebe, ki zahteva vpis, dodatne informacije ali dodatne dokumente, ki jih zahteva zakonodaja države članice, v kateri se vodi register (kot so na primer dokumenti o plačilu davkov) (t. 18 Preambule Uredbe).

Zahteve za vpis v register pravic do premičnega in nepremičnega premoženja so dejansko izključene iz materialnega področja uporabe Uredbe št. 650/2012 o dedovanju (čl. 1 odst. 2 (l) Uredbe). Pravo države članice, v kateri se nahaja register (kot so zemljiške knjige za nepremičnine), določa pristojne organe ter predpostavke in postopke vpisa (t. 18 Preambule Uredbe). Učinki vpisa pravice v register - deklarativne ali konstitutivne narave - so prav tako izključeni iz področja uporabe Uredbe št. 650/2012 o dedovanju (t. 19 Preambule Uredbe).

7. Overjena kopija Potrdila

Izvirnik evropskega potrdila o dedovanju ostane pri organu izdajatelju. Organ izda prosilcu in katerikoli drugi osebi, ki dokaže pravni interes, eno ali več overjenih kopij Potrdila in hrani seznam oseb, ki jim je izdana overjena kopija Potrdila (čl. 70 odst. 1 in 2 Uredbe). To ne preprečuje državi članici, da dovoli javno razkritje kopije Potrdila v skladu z nacionalnimi pravili o dostopu javnosti do informacij (t. 72 Preambule Uredbe).

Hrvaški zakon o izvajanju Uredbe št. 650/2012 o dedovanju določa, da občinsko sodišče za območje svoje krajevne pristojnosti vodi seznam izdanih evropskih potrdil o dedovanju in oseb, ki jim je bila izdana overjena kopija Potrdila (čl. 8 odst. 1 Zakona o izvajanju Uredbe). Notar takoj po izdaji predloži Potrdilo občinskemu sodišču na območju katerega ima sedež, za vpis na seznam izdanih Potrdil (čl. 8 odst. 1 Zakon o izvajanju Uredbe). V zvezi s tem je vprašljivo, ali izvirnik evropskega potrdila o dedovanju ostane pri notarju, ali pa notar predloži sodišču izvirnik Potrdila skupaj s spisom predmeta.

Poudariti je treba, da so overjene kopije evropskega potrdila o dedovanju veljavne za omejeno obdobje šestih mesecev, kar je navedeno v vsaki overjeni kopiji z določitvijo datuma poteka veljavnosti. **Hrvaški Zakon o izvajanju Uredbe** izrecno določa, da šestmesečno obdobje veljavnosti potrdila v smislu člena 70 odstavka 3 Uredbe šteje od trenutka izdaje Potrdila (čl. 7 odst. 3 Zakona o izvajanju Uredbe). V izjemnih in ustrezno utemeljenih primerih lahko organ izdaje izjemoma določi daljše obdobje veljavnosti overjene kopije Potrdila. Ko se to obdobje izteče, mora vsaka oseba, ki ima overjeno kopijo Potrdila, zaprositi organa izdajatelja za podaljšanje obdobja veljavnosti overjene kopije ali zaprositi za novo overjeno kopijo, da bi lahko še naprej uporabljala Potrdilo za predpisane namene (čl. 70 odst. 3 Uredbe).

Slovenski Zakon o dedovanju ne vsebuje posebnih določb za implementacijo člena 70 Uredbe.

8. Popravek, sprememba ali preklic Potrdila

Uredba št. 650/2012 o dedovanju vsebuje določbe o popravku, spremembi ali preklicu evropskega potrdila o dedovanju. Organ izdajatelj, na zahtevo vsake osebe, ki izkaže upravičeni interes, ali po uradni dolžnosti popravi potrdilo, če vsebuje administrativne napake („*clerical error*“), kot so očitne pisne napake (priimki strank, datum ali identifikacijska številka) (čl. 71 odst. 1 Uredbe; Popescu 2014: 105.). Poleg tega organ izdaje na zahtevo katere koli osebe, ki dokaže pravni interes ali, če je to mogoče po nacionalni zakonodaji (*lex fori*), po uradni dolžnosti ukrepa, spremeni ali odpokliče Potrdilo, če se ugotovi, da Potrdilo, ali posamezni elementi v njem niso točni („*are not accurate*“) (kot v primeru novih dedičev ali oporoke) (čl. 71 odst. 2 Uredbe; Popescu 2014: 105.).

V skladu z hrvaškim Zakonom o izvajanju Uredbe št. 650/2012 o dedovanju, popravek, spremembo ali preklic Potrdila opravi občinsko sodišče ali notar, ki je Potrdilo izdal, po uradni dolžnosti ali na zahtevo osebe, ki dokaže pravni interes (čl. 9 odst. 1 Zakona o izvajanju Uredbe).

V skladu s slovenskim Zakonom o dedovanju o zahtevi za popravek, spremembo ali razveljavitev evropskega potrdila o dedovanju iz 71. člena Uredbe odloči zapuščinsko sodišče (člen 227.c Zakona o dedovanju).

Uredba št. 650/2012 o dedovanju določa začasno odložitev učinkov evropskega potrdila o dedovanju, kadar je v teku sprememba ali preklic Potrdila, in na zahtevo osebe, ki dokaže pravni interes (čl. 73 odst. 1 (a) Uredbe). Odločitev organa izdajatelja o začasni odložitvi učinkov Potrdila lahko izpodbija oseba, ki dokaže pravni interes s predložitvijo pravnega sredstva pri sodnem organu v državi članici organa, ki izda Potrdilo, v skladu z zakonodajo te države (čl. 72 odst. 1 reč. 2 in reč. 3 Uredbe).

V skladu z hrvaškim Zakonom o izvajanju Uredbe št. 650/2012 o dedovanju, o zahtevi za začasno prekinitev učinkov Potrdila odloča občinsko sodišče ali notar, pred katerim poteka postopek spremembe ali preklica Potrdila (čl. 10 odst. 1 Zakona o izvajanju Uredbe). Zoper odločbo notarja o začasni opustitvi učinkov Potrdila je dovoljen ugovor, o katerem odloča občinsko sodišče. Pri odločanju o pritožbi se smiselno uporabljajo določbe Zakona o dedovanju, ki se nanašajo na postopek in odločbe o ugovoru zoper odločbo o dedovanju (čl. 10 odst. 2 Zakona o izvajanju Uredbe). Če notar ugotovi, da predpostavke za začasno odložitev učinkov Potrdila niso izpolnjene, se vloga, skupaj s spisi predmeta, predloži v odločanje

občinskem sodišču, na področju katerega je sedež notarja. Notar je dolžan, da pisno utemelji, zakaj meni, da predpostavke za začasno odložitev učinkov Potrdila niso izpolnjene in, da vlagatelja zahteve obvesti, da je bila zadeva naslovljena na sodišče (čl. 10 odst. 3 Zakona o izvajanju Uredbe). Zoper odločbo občinskega sodišča o zahtevi za začasno odložitev učinkov Potrdila je dovoljena pritožba po kateri odloča okrožno sodišče. V postopku in odločanju o pritožbi zoper odločbo občinskega sodišča se smiselno uporabijo določbe Zakona o dedovanju, ki se nanašajo na postopek in odločbe o pritožbah zoper odločbo o dedovanju (čl. 10 odst. 5 Zakona o izvajanju Uredbe).

V skladu s slovenskim Zakonom o dedovanju o zahtevi za začasen odlog učinkov evropskega potrdila o dedovanju iz 73. člena Uredbe 650/2012/EU odloči zapuščinsko sodišče (čl. 227.d odst. 1 Zakona o dedovanju). Zakon določa, da je postopek v zvezi z zahtevo za začasen odlog učinkov evropskega potrdila nujen in prednosten. Zoper sklep, s katerim sodišče odloči o zahtevi za začasen odlog učinkov, lahko upravičene osebe iz 72. člena Uredbe vložijo pritožbo pri zapuščinskem sodišču (čl. 227.d odst. 2 Zakona o dedovanju). Rok za pritožbo je 30 dni od vročitve sklepa (čl. 227.d odst. 3 Zakona o dedovanju). Pritožba ne zadrži izvršitve sklepa (čl. 227.d odst. 4 Zakona o dedovanju).

Če je bilo Potrdilo popravljeno, spremenjeno ali preklicano, mora organ, ki je izdal Potrdilo obvestiti osebe, ki so jim bile izdane overjene kopije, da bi se izognili nezakoniti uporabi takih kopij (t. 72 Preambule Uredbe, čl. 71 odst. 3 Uredbe).

Uredba št. 650/2012 o dedovanju določa pravna sredstva zoper odločbo organa izdaje v postopku popravka, spremembe ali preklica evropskega potrdila o dedovanju. Odločbe, ki jih organ izdajatelj sprejme v postopku popravka, spremembe ali preklica, lahko izpodbija oseba, ki dokaže pravni interes (čl. 72 odst. 1 reč. 2 Uredbe). Pravno sredstvo se vloži pri sodnem organu v državi članici organa, ki izda potrdilo, v skladu z zakonodajo te države. (čl. 72 odst. 1 reč. 3 Uredbe). Če se pri obravnavi pravnega sredstva ugotovi, da izdano potrdilo ni točno, pristojni pravosodni organ spremeni, ali prekliče potrdilo, ali poskrbi, da potrdilo popravi, spremeni ali prekliče organ izdajatelj (čl. 72 odst. 2 reč. 1 Uredbe). Medtem, ko poteka pravno sredstvo za izpodbijanje odločbe o popravku, spremembi ali preklicu Potrdila lahko organ izdajatelj na zahtevo osebe, ki izkaže upravičeni interes, začasno odloži učinke Potrdila (čl. 73 odst. 1 (b) Uredbe).

V skladu z hrvaškim Zakonom o izvajanju Uredbe št. 650/2012 o dedovanju, proti odločbi notarja o popravku, spremembi ali preklicu potrdila je dovoljen ugovor o katerem odloča občinsko sodišče. Pri odločanju o ugovoru se smiselno uporabljajo določbe Zakona o

dedovanju, ki se nanašajo na postopek in odločbe o pritožbi zoper odločbo o dedovanju (čl. 9 odst. 2 Zakona o izvajanju Uredbe).

Če notar ugotovi, da predpostavke za popravek, spremembo ali preklic Potrdila niso izpolnjene, bo zahtevo skupaj s spisom predmeta predložil v odločanje občinskemu sodišču na ozemlju katerega se nahaja njegov sedež. Notar je dolžan, da pisno utemelji, zakaj meni, da predpostavke za popravek, spremembo ali preklic Potrdila niso izpolnjene ter, da vlagatelja zahteve obvesti, da je bila zadeva naslovljena na sodišče (čl. 9 odst. 3 Zakona o izvajanju Uredbe).

Zoper odločbo občinskega sodišča o popravku, spremembi ali preklicu Potrdila je dovoljena pritožba o kateri odloča okrožno sodišče. V postopku in odločanju o pritožbi zoper odločbo občinskega sodišča se smiselno uporabijo določbe Zakona o dedovanju, ki se nanašajo na postopek in odločbe o pritožbah zoper odločbo o dedovanju (čl. 9 odst. 4 Zakona o izvajanju Uredbe).

9. Pravna sredstva zoper odločbo organa izdaje Potrdila

Uredba št. 650/2012 o dedovanju predvideva pravna sredstva zoper odločbo organa izdaje evropskega potrdila o dedovanju, vključno z odločbo o zavrnitvi izdaje takega Potrdila (t. 72 Preambule Uredbe). Odločbe, ki jih sprejme organ izdaje Potrdila na podlagi zahteve za izdajo, lahko izpodbija oseba, ki je upravičena, da vloži zahtevo za Potrdilo (čl. 72 odst. 1 stavek 1 Uredbe).

Pravno sredstvo se vloži pri sodnem organu v državi članici organa, ki izda potrdilo, v skladu z njenim nacionalnim pravom (čl. 72 odst. 1 stavek 3 Uredbe). Če se med obravnavo pravnega sredstva ugotovi, da zavrnitev izdaje Potrdila ni bila upravičena, pristojni pravosodni organ izda Potrdilo, ali zagotovi, da organ izdaje ponovno preuči zadevo in sprejme novo odločbo (čl. 72 odst. 2 stavek 2 Uredbe).

Hrvaški Zakon o izvajanju Uredbe št. 650/2012 o dedovanju predvideva ugovor zoper Potrdilo, ki ga izda notar, o katerem odloča občinsko sodišče. Na postopek in odločanje o pritožbi se smiselno uporabijo določbe Zakona o dedovanju, ki se nanašajo na postopek in odločbe o pritožbah zoper odločbo o dedovanju (čl. 7 odst. 4 Zakona o izvajanju Uredbe). Če notar ugotovi, da predpostavke za izdajo Potrdila niso izpolnjene, bo zahtevo skupaj s spisom predmeta predložil v odločanje občinskemu sodišču na ozemlju katerega se nahaja njegov sedež. Notar je dolžan, da pisno utemelji, zakaj meni, da predpostavke za izdajo Potrdila niso izpolnjene ter, da vlagatelja zahteve obvesti, da je bila zadeva naslovljena na sodišče (čl. 7 odst. 5 Zakona o izvajanju Uredbe). Odločba občinskega sodišča, da zavrne ali zavrže zahtevo za

izdajo Potrdila se predloži strankam (čl. 7 odst. 6 Zakona o izvajanju Uredbe). Zoper Potrdilo, ki ga je izdalo občinsko sodišče, ali odločbo občinskega sodišča, da zavrne ali zavrže zahtevo za izdajo Potrdila je dovoljena pritožba o kateri odloča okrajno sodišče. Na postopek in odločanje o pritožbi zoper odločbo občinskega sodišča se smiselno uporabijo določbe Zakona o dedovanju, ki se nanašajo na postopek in odločbe o pritožbah zoper odločbo o dedovanju (čl. 7 odst. 7 Zakona o izvajanju Uredbe).

V skladu s slovenskim Zakonom o dedovanju lahko zoper sklep, s katerim sodišče odloči o zahtevi za izdajo evropskega potrdila o dedovanju v skladu s 67. členom Uredbe, zoper sklep o popravku evropskega potrdila o dedovanju, o spremembi evropskega potrdila o dedovanju in o razveljavitvi evropskega potrdila o dedovanju po 71. členu Uredbe lahko upravičene osebe iz 72. člena Uredbe vložijo pritožbo. (čl. 227.č odst. 1 Zakona o dedovanju). Rok za pritožbo je 30 dni od vročitve sklepa (čl. 227.č odst. 2 Zakona o dedovanju). Pritožba ne zadrži izvršitve sklepa (čl. 227.č odst. 3 Zakona o dedovanju).

10. Začasna odložitev učinkov Potrdila

Medtem, ko poteka postopek izpodbijanja odločbe o zahtevi za izdajo evropskega potrdila o dedovanju oziroma o popravku, spremembi ali preklicu Potrdila zaradi pravnega sredstva, lahko sodni organ začasno odloži učinke Potrdila na zahtevo osebe, ki ima pravico izpodbijati odločbo organa izdaje (čl. 73. odst. 1 (b) Uredbe). Na zahtevo za začasno odložitev učinkov Potrdila, **v skladu s hrvaškim Zakonom o izvajanju Uredbe št. 650/2012 o dedovanju**, odloča občinsko sodišče, ki je izdalo Potrdilo, oziroma sodišče, na ozemlju katerega je sedež notarja, ki je izdal Potrdilo, na katerega se nanaša zahteva (čl. 10 odst. 4 Zakon o izvajanju Uredbe). Zoper odločbo občinskega sodišča o zahtevi za začasno odložitev učinkov Potrdila je dovoljena pritožba po kateri odloča okrožno sodišče. Na postopek in odločanje o pritožbi zoper odločbo občinskega sodišča se smiselno uporabijo določbe Zakona o dedovanju, ki se nanašajo na postopek in odločbe o pritožbah zoper odločbo o dedovanju (čl. 10 odst. 5 Zakona o provedbi Uredbe).

V skladu s slovenskim Zakonom o dedovanju o zahtevi za začasen odlog učinkov evropskega potrdila o dedovanju iz 73. člena Uredbe 650/2012/EU odloči zapuščinsko sodišče (čl. 227.d odst. 1 Zakona o dedovanju). Zakon določa, da je postopek v zvezi z zahtevo za začasen odlog učinkov evropskega potrdila nujen in prednosten. Zoper sklep, s katerim sodišče odloči o zahtevi za začasen odlog učinkov, lahko upravičene osebe iz 72. člena Uredbe vložijo pritožbo pri zapuščinskem sodišču (čl. 227.d odst. 2 Zakona o dedovanju). Rok za pritožbo je

30 dni od vročitve sklepa (čl. 227.d odst. 3 Zakona o dedovanju). Pritožba ne zadrži izvršitve sklepa (čl. 227.d odst. 4 Zakona o dedovanju).

Ob začasni odložitvi učinkov potrdila, organ izdajatelj, ali, odvisno od primera, pravosodni organ nemudoma obvesti vse osebe, ki so jim bile izdane overjene kopije Potrdila (čl. 73 odst. 2 stavek 1 Uredbe). V času, ko so učinki Potrdila odloženi, se ne smejo izdajati nobene nove overjene kopije (čl. 73 odst. 2 stavek 2 Uredbe).

11. Sodelovanje in izmenjava podatkov

Učinkovit pravni promet odločb, javnih listin in sodnih poravnav v zapuščinskih zadevah ter izdajanje in pravni pretok evropskih potrdil o dedovanju pomeni učinkovito izmenjavo informacij med državami članicami. Zaradi razpoložljivosti podatkov v okviru, med drugim, Evropske pravosodne mreže v civilnih in gospodarskih zadevah, države članice predložijo Evropski komisiji kratek povzetek svoje nacionalne zakonodaje in postopkov v zvezi z dedovanjem, vključno z informacijami o tem, kateri organi so pristojni za dedne zadeve in kateri za sprejemanje izjav o sprejemu ali odpovedi dediščini, volilu ali nujnemu deležu. Države članice predložijo tudi sezname dokumentov in/ali podatkov, običajno potrebnih za vpis nepremičnin, ki so na njihovem ozemlju (čl. 77 stavek 1 in 2 Uredbe).

Več v zvezi z dednim pravom, postopkom dedovanja, pristojnimi organi držav članic, vključno s pristojnimi organi in postopki v skladu z Uredbo št. 650/2012, pogledjte na povezavi: https://e-justice.europa.eu/content_general_information-166-sl.do?init=true in https://e-justice.europa.eu/content_succession-380-sl.do?init=true (20. 2. 2019.).

III. Literatura

- Aras Kramar, Slađana, Uredba (EU) št. 650/2012 o dedovanju: o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju odločb in sprejemljivosti in izvrševanju javnih listin v dednih zadevah ter uvedbi evropskega potrdila o dedovanju, v: Huseinbegović, Alena; Ponjavić, Zoran; Hlača Nenad; Pürner, Stefan; Duraković, Anita; Demirović, Ramajana (ur.), Zbornik del, Šesta mednarodna znanstvena konferenca Dnevi družinskega prava, Premožensko pravni vidiki družinskih odnosov, Mostar: Pravna fakulteta Univerze „Džemal Bijelić“ Mostar, 2018, str. 185-199.
- Dutta, A., Novo mednarodno dedno pravo Evropske unije – prva obravnava Uredbe o dedovanju, Nova pravna revija, 2013, 2, <http://nova-pravna-revija.info/bhs/NPR/Journal/Article/9206ceaf-8311-4278-9a84-6094090513fd> (21. 2. 2019.), str. 9-22.
- Köhler, A., Institucije splošnega zasebnega mednarodnega prava v Uredbi EU o dedovanju – Nekateri pripombe, Anali Pravne fakultete Univerze v Zenici, 9(2016), 18, <http://www.prf.unze.ba/Docs/Anali/Analibr18god9/9.pdf> (21. 2. 2019.), str. 169-191.
- Ivanc, T.; Kraljić, S., Evropsko potrdilo o dedovanju – Ali je bila potrebna Evropska intervencija?, Anali Pravne fakultete Univerze v Zenici, 9(2016), 18, <http://www.prf.unze.ba/Docs/Anali/Analibr18god9/13.pdf> (21. 2. 2019.), str. 249-273.

- Ivanc, T., Vpliv evropske uredbe o dedovanju na slovensko dedno pravo - nič novega ali leži kaj pod površino?, Pravna praksa, 2014, 9, str. 22.
- Inštitut Maxa Plancka za primerjalno in mednarodno zasebno pravo, Pripombe k predlogu Evropske komisije za Uredbo Evropskega parlamenta in Sveta o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju sodnih odločb ter javnih listin v zapuščinskih zadevah in oblikovanju evropskega potrdila o dedovanju, Hamburg, 26. 3. 2010., <http://www.europarl.europa.eu/document/activities/cont/201005/20100526ATT75035/20100526ATT75035EN.pdf> (21. 2. 2019.).
- Popescu, D. A., Priročnik o mednarodnem zasebnem pravu v dednih zadevah, Magic Print, Alina Chițeață – Onești, 2014, <http://old.just.ro/LinkClick.aspx?fileticket=Sr4HhCRh6zU%3D&tabid=2980> (21. 2. 2019.).
- Poretti, P., Pristojnost, pristojni organi in postopki v skladu z Uredbo (EU) št. 650/2012 o dedovanju, Zb. Prav. fak. Univ. Rij, 2013, 1, str. 561-587.
- Vassilakakis, E., Izbira prava, ki se uporablja skladno z uredbo o dedovanju št. 650/2012 – oris, Anali Pravne fakultete Univerze v Zenici, 2016, 18, str. 221-234

Seznam pravnih virov

- Bruseljska konvencija / Uredba Sveta (EU) št. 44/2001 z dne 22. decembra 2000 o pristojnosti, priznavanju in izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah, SL EU, L 12, 16. 1. 2001., <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=celex%3A32001R0044> (21. 2. 2019.).
- Listina Evropske unije o temeljnih pravicah, SL EU, C 202, 7. 6. 2016., <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:12016P/TXT&from=HR> (15. 2. 2019.).
- Izvedbena uredba Komisije (EU) No 1329/2014 z dne 9. decembra 2014 o obrazcih iz Uredbe (EU) št. 650/2012 Evropskega parlamenta in Sveta o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju odločb in sprejemljivosti in izvrševanju javnih listin v dednih zadevah ter uvedbi evropskega potrdila o dedovanju, SL EU, L 359, 16. 12. 2014., <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A32014R1329> (20. 2. 2019.).
- Prečiščena različica Pogodbe o delovanju Evropske unije, Protokol (št. 21) o stališču Združenega kraljestva in Irske glede območja svobode, varnosti in pravice, SL EU, C 202, 7. 6. 2016., <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A12016E%2FPRO%2F21> (21. 2. 2019.).
- Prečiščena različica Pogodbe o delovanju Evropske unije, Protokol (št. 22) o stališču Danske, SL EU, C 326, 26. 10. 2012., <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A12012E%2FPRO%2F22> (21. 2. 2019.).
- Haaška konvencija, z dne 15. novembra 1965 o vročanju sodnih in zunajsodnih listin v civilnih ali gospodarskih zadevah v tujini, <https://www.hcch.net/en/instruments/conventions/full-text/?cid=17> (21. 2. 2019.).
- Haaška konvencija, z dne 1. avgusta 1989 o pravu, ki se uporablja za dedovanje premoženja umrlih oseb, <https://www.hcch.net/en/instruments/conventions/full-text/?cid=62> (29. 3. 2019.).
- Haaška konvencija, z dne 1. julija 1985 o pravu, ki se uporablja za Trust, in o njegovem priznavanju, <https://www.hcch.net/en/instruments/conventions/full-text/?cid=59> (29. 3. 2019.).

- Haaška konvencija, z dne 2. oktobra 1973 o mednarodnem upravljanju premoženja umrlih oseb, <https://www.hcch.net/en/instruments/conventions/full-text/?cid=83> (29. 3. 2019.).
- Haaška konvencija z dne 5. oktobra 1961 o pravu, ki se uporablja za obliko razpolaganja z oporoko, <https://www.hcch.net/en/instruments/conventions/full-text/?cid=40> (29. 3. 2019.).
- Uredba (ES) št. 1393/2007 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. novembra 2007 o vročanju sodnih in zunajsodnih pisanj v civilnih ali gospodarskih zadevah v državah članicah ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (EC) št. 1348/2000, SL EU, L 324, 10. 12. 2007., <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32007R1393&from=hr> (21. 2. 2019.).
- Uredba (EU) št. 650/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. julija 2012 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju odločb in in sprejemljivosti in izvrševanju javnih listin v dednih zadevah ter uvedbi evropskega potrdila o dedovanju, SL EU, L 201, 27. 7. 2012., <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32012R0650> (20. 2. 2019.).
- Uredba (EU) št. 650/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. julija 2012 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju odločb in in sprejemljivosti in izvrševanju javnih listin v dednih zadevah ter uvedbi evropskega potrdila o dedovanju, SL EU, L 201, 27. 7. 2012., <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/HTML/?uri=CELEX:32012R0650&from=EN> (21. 2. 2019.).
- Uredba (EU) št. 650/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. julija 2012 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju odločb in sprejemljivosti in izvrševanju javnih listin v dednih zadevah ter uvedbi evropskega potrdila o dedovanju, SL EU, L 201, 27. 7. 2012.
- Zakon o dedovanju Republike Hrvaške, Uradni list RH, št. 48/03, 163/03, 35/05 – g. čl. 1164. odst. 1 Zakona o obligacijskih razmerjih, 127/13, 33/15, 14/19.
- Zakon o dedovanju, Uradni list SRS, št. 15/76, 23/78, Uradni list RS, št. 13/94 – ZN, 40/94 – odl. US, 117/00 – odl. US, 67/01, 83/01 – OZ, 73/04 – ZN-C, 31/13 – odl. US in 63/16.
- Zakon o pravnem postopku Republike Hrvaške, Uradni list SFRJ, št. 4/77 – 35/91; Uradni list RH, št. 26/91, 53/91, 91/92, 112/99, 88/01 – g. čl. 50 Zakona o arbitraži, 117/03, 88/05 – g. čl. 129 Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o izvrševanju, 2/07 – g. Odločbo USRH z dne 20. decembra 2006, 84/08, 96/08 – g. Odločbo USRH z dne 9. julija 2008, 123/08 – popravek, 57/11, 148/11 – prečiščeno besedilo, 25/13, 89/14 – g. Odločbo USRH z dne 11. julija 2014.
- Zakon o izvajanju Uredbe (EU) št. 650/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. julija 2012 o pristojnosti, ustreznem pravu, priznavanju in izvrševanju odločb ter sprejemanju in izvrševanju javnih listin v dednih zadevah ter uvedbi evropskega potrdila o dedovanju, Uradni list Republike Hrvaške, št. 152/14.
- Zakon o sodiščih, Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo, 45/08, 96/09, 86/10 – ZJNepS, 33/11, 75/12 – ZSPDSL-S-A, 63/13, 17/15, 23/17 – ZSSve in 22/18 – ZSICT.

Spletni viri

- Zelena knjiga o dedovanju in oporokah, COM(2005) 65 dokončno, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52005DC0065> (29. 3. 2019.).
- Dedno pravo, postopek dedovanja, pristojni organi držav članic, vključno s pristojnimi organi in postopki v skladu z Uredbo št. 650/2012 o dedovanju, https://e-justice.europa.eu/content_succession-166-hr.do; https://e-justice.europa.eu/content_succession-380-hr.do?clang=hr (20. 2. 2019.).

- Seznam organov ali pravnih strokovnjakov, ki se štejejo za "sodišče" posameznih držav članic, https://e-justice.europa.eu/content_succession-380-hr.do?clang=hr (20. 2. 2019.).
- Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o pristojnosti, pravu, ki se uporablja priznavanju in izvrševanju odločb in sprejemljivosti in izvrševanju javnih listin v dednih zadevah ter uvedbi evropskega potrdila o dedovanju, COM(2009) 154 dokončno, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52009PC0154> (29. 3. 2019.).
- Smjernice za primjenu „uobičajenog boravišta“, http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-13_sl.htm (10. 3. 2019.).
- Haaški program: krepitev svobode, varnosti in pravice v Evropski uniji, SL EU, C 53, 3. 3. 2005., <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52005XG0303%2801%29> (29. 3. 2019.).
- Stockholmski program – odprta in varna Evropa, ki služi državljanom in jih varuje, SL EU, C 115, 4. 5. 2010., <http://www.eurojust.europa.eu/doclibrary/EU-framework/EUframeworkgeneral/The%20Stockholm%20Programme%202010/Stockholm-Programme-2010-EN.pdf> (29. 3. 2019.).
- Dunajski akcijski načrt z dne 3. decembra 1998, SL EU, C 19, 23. 1. 1999., <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A31999Y0123%2801%29> (29. 3. 2019.).

Sodna praksa

Sodišče Evropske unije:

- Predmet C-145/86, Horst Ludwig Martin Hoffmann v Adelheid Krieg, [1988] ECR 645 z dne 4. februarja 1988, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX%3A61986CJ0145> (21. 2. 2019.).
- Predmet C-474/93, Hengst Import BV v Anna Maria Campese, [1995] ECR I-2113 z dne 13. julija 1995, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A61993CJ0474> (21. 2. 2019.).
- Predmet C-7/98, Dieter Krombach v André Bamberski, [2000] ECR I-1935 z dne 28. marca 2000, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/ALL/?uri=CELEX:61998CJ0007> (21. 2. 2019.).
- Predmet C-80/00, Italian Leather SpA v WECO Polstermöbel GmbH & Co., [2002] ECR I-4995 z dne 6. junija 2002, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/GA/TXT/?uri=CELEX:62000CJ0080> (21. 2. 2019.).
- Predmet C-38/98, Renault SA v Maxicar SpA in Orazio Formento, [2000] ECR I-2973 z dne 11. maja 2000, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/ALL/?uri=CELEX%3A61998CJ0038_SUM (21. 2. 2019.).